

3

Limburgs Tijdschrift voor *Genealogie*

uitgave van de sectie genealogie van het Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap

*Landverhuizers uit de voormalige
gemeente Limbricht*

Een oudoom teruggevonden

*Elisabetha Willems,
haar voorouders en verwanten*

*Willem Gebhard,
sloper van het kasteel Geulle, en zijn familie*

Zeven generaties Cals

*Het voormalige kerkhof aan de
Ganzenstraat te Venlo*

JAARGANG 29 | SEPTEMBER 2001

LGOG

Inhoudsopgave

Mededelingen, vragen, boekbesprekingen, aanvullingen, enz.	66
Landverhuizers uit de voormalige gemeente Limbricht, door Irma Lommen-Salden, Pagestraat 21, 6141 Al Limbricht (wordt vervolgd)	67
Een oudoom teruggevonden, door ing. P.L.M. van Hoof, Randenborgweg 51, 6118 GJ Nieuwstadt	70
Elisabetha Willems, haar voorouders en verwanten, door H.C.J.M. Kreijns, Jos Habetsstraat 10, 6419 CC Heerlen	72
Willem Gebhard, sloper van het kasteel Geulle, en zijn familie, door mr. A.M.A. Maassen, Becanusstraat 31, 6216 BX Maastricht	78
Maastrichtse snippets, door L.J. Gubbels, Schinekstraat 62, 6171 AP Stein	81
Zeven generaties Cals, door B.A.Th. Close, Meerkoetlaan 57, 6641 ZB Beuningen (wordt vervolgd)	84
Het voormalige kerkhof aan de Ganzenstraat te Venlo, De nieuwe Joodse begraafplaats, door M.J.J. Bergevoet, Tegelseweg 208, 5912 BL Venlo (wordt vervolgd)	90

verschijnt vier maal per jaar

Administratie, lidmaatschappen, losse nummers:
L.G.O.G., postbus 83, 6200 AB Maastricht
Postbank 1037880 t.n.v. L.G.O.G.

Redactie-adres:
Koningsberg 17, 6129 AT Berg-Urmond, tel. 046 - 433 29 30
e-mail: h.strijkers@hetnet.nl

Het werk van het Limburgs Geschied- en Oudheidkundig
Genootschap wordt in belangrijke mate
financieel ondersteund door de Provincie Limburg.

ISSN 0169-5177

Mededelingen

Herdruk familieboek Pe(e)ters

Na meer dan 15 jaren bezig te zijn geweest met de geschiedenis van zijn familie was het eindelijk zo ver, de verschijning van deel 1 van het familieboek Pe(e)ters, samengesteld door W.J.H. Peters uit Geleen. Een overzicht met verhalen, prenten, aktes, familiegrafieken en foto's vanaf de oudst gevonden voorvader namelijk Peter Peters tot de huidige generatie. Er zullen twee delen worden uitgegeven. Deel 1 bevat meer dan 200 bladzijden met een overzicht vanaf eind 1500 tot begin 1900 van de eerst bekende van de familie tot en met meer dan honderd nakomelingen in 1900. Het eerste deel van het nu ver schenen familieboek is echter reeds **uitverkocht!** Eventuele nabestellingen zijn echter mogelijk. De prijs van dit boek is f 75,00, inclusief verzendkosten. Gelieve voor deze bestelling het bedrag over te maken naar giro-rekening 3641718 t.n.v. W.J.H. Peters, Bachstraat 19, 6164 BW Geleen onder vermelding "Herdruk familieboek Peters, deel 1" en wel voor 1 november 2001. Voor inlichtingen kunt U nog altijd terecht bij de auteur, tel. 046-4745026.

Vragenrubriek

482. Heldevee, Heldevier, Heldewee
(**Anna Gertrudis Heldevee** (ook genaamd: Heldevier, Heldewee, en andere varianten) huwde mogelijk omstreeks 1780 met Willem Cörvers (Curvers), met wie zij ten minste twee kinderen kreeg, te weten Jan Willem (Hoensbroek 1781) en Jan Herman (Hoensbroek 1787). Bij de doopinschrijving van zoon Jan Willem noteerde de pastoor dat zij afkomstig was uit Beek, en bij de doopinschrijving van zoon Jan Herman was zij volgens de pastoor afkomstig uit Elsloo. In beide plaatsen is echter niets gevonden. Bij de Franse volkstelling (1796) was zij volgens opgave 56 jaar oud, en was zij woonachtig 'aan den Meusberg' te Hoensbroek. Zij zal dan mogelijk omstreeks 1740 geboren zijn. Zij overleed te Hoensbroek op 18 november 1824.

Wie heeft er meer gegevens over de afkomst van (Anna) Gertrudis Heldevee, en over de familie Heldevee, Heldevier, Heldewee in het bijzonder?
Stefan Vrancken, Schaliedekkersdreef 44c, 6216 RW Maastricht, tel. (043) 347 65 51.

483. Smael

Mathijs Smael werd omstreeks 1755 geboren, huwde te Maastricht (parochie van Sint Martinus) op 9 juli 1780, en overleed te Maastricht op 6 maart 1839. Volgens zijn overlijdensakte werd hij geboren te Maastricht. Aldaar werd echter niets gevonden in de parochieregisters. Wie heeft er gegevens over de afkomst van Mathijs Smael, en over de familie Smael in het bijzonder?
Stefan Vrancken, Schaliedekkersdreef 44c, 6216 RW Maastricht, tel. (043) 347 65 51.

484. Meijs

Catharina Meijs werd omstreeks 1612 geboren en huwde omstreeks 1638 met Rentgen Cremers, gedoopt te Nuth op 24 februari 1609 als zoon van Leonardus Cremers en Anna Slangen. Uit het huwelijk Cremers-Meijs werden ten minste drie kinderen geboren: Leonardus (Nuth 1639), Laurens (Nuth 1642) en Pieter (Nuth 1645). Aan de volgorde van naamgeving af te lezen, heette de vader van Catharina Meijs mogelijk Laurens. Catharina had mogelijk ook (ten minste) twee broers die in Nuth woonden, te weten Laurens Meijs en Paulus Meijs.

Wie heeft er gegevens over de afkomst van Catharina Meijs? Zou het mogelijk kunnen zijn dat zij een telg is uit de familie Meijs waarin de voornaam Laurens veelvuldig voorkwam? Een lid van deze familie was onder meer Laurens Meijs (zoon van Laurens Meijs en Helwich Oeteren) die gehuwd was met Helwich van Caldenborch, welk echtpaar in 1452 in Maastricht woonde. Een kleinzoon en achterkleinzoon van dit echtpaar heette ook Laurens.

*Stefan Vrancken, Schalieldekkeerdreef 44c,
6216 RW Maastricht, tel. (043) 347 65 51.*

IRMA
LOMMEN-SALDEN

Landverhuizers uit de voormalige gemeente Limbricht (vervolg)

De familie Vaarts, Bovenstraat, Limbricht

Peter Jacob Vaarts, volgens zijn huwelijksakte geboren op 10 juni 1807 te Schummerkwartier bij

Geilenkirchen, zoon van Christian Fartz en Barbara Radermechers. Huwt te Limbricht op 29 september 1834 met **Johanna Elisabeth Schmeitz**, geboren op 4 februari 1810 te Limbricht, dochter van Wilhelmus Schmeitz en Anna Maria Brockhoven.

Van het echtpaar worden te Limbricht zes kinderen gedoopt; I: Anna Jozefa in 1835, II: Anna Gertrud in 1837, III: Joannes in 1839, IV: Maria Helena in 1843, overleden 1850, V: Peter Joseph in 1845 en VI: Joannes Hendricus in 1848.

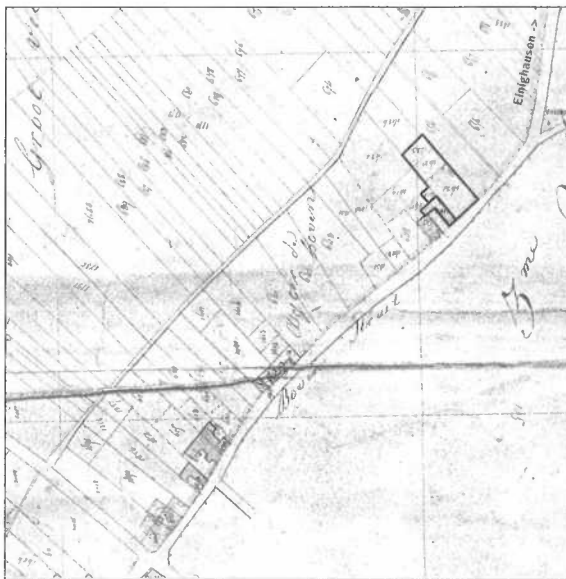
Peter Jacob Vaarts komt niet voor op de lijsten van geëmigreerde Limburgers in het Provinciaal Archief. Zoals al eerder opgemerkt zijn deze lijsten niet compleet. De naam wordt op alle mogelijke manieren gespeld van Vaartz tot Faerts, Fartz, Farth, Vath en Pfarts. In Amerika was men echter niet zo gelukkig met deze naam omdat bijv. Fartz of Varts qua uitspraak heel erg lijkt op het Engels woord 'fart' wat een bepaald geluid met een onprettig geurtje betekent! Daarom werd de naam door de twee jongste zonen later in Amerika veranderd in Vaars.

Jacob Vaarts woonde aan de Bovenstraat huis nr. 58 te Limbricht. Van beroep was hij timmerman.

Op 24 maart 1863 wordt het gezin Vaarts uitgeschreven uit het bevolkingsregister met als nieuwe bestemming Noord-Amerika. De oudste zoon, Joannes, is dan kleermaker, Peter Joseph is dagloner en Joannes Hendricus gaat nog naar school. De oudste dochter Anna Jozefa is dienstmeid in Gresenkirchen in Duitsland. Anna Gertrud woont volgens het bevolkingsregister uit 1862 niet meer thuis.

Maar voordat de familie Vaarts afreist, vinden er eerst enkele verkopen plaats. Op 11 maart 1863 verkoopt Elisabeth Schmeitz, bijgestaan door haar echtgenoot, huis met erf, tuin en boomgaard gelegen te Limbricht in de

Bovenstraat sectie A, nummers 1416, 1418, 1421, 1422 en 1423 (akte nr. 46, Notaris van der Heijden, Sittard). Samen met een grootte van dertien roeden en zestig ellen. Koper is Johannes Schmeitz, pleisteraar, wonende te Limbricht. Hij betaalt de som van 300 gulden voor het geheel. Die zelfde dag vindt ook de openbare verkoop plaats van alle huismeubelen en verder roerende goederen (akte nr. 45, Notaris van der Heijden, Sittard).

Kadasterkaart Limbricht 1840, huis en land van Peter Jacob Vaarts aan de Bovenstraat.

Het doornemen van de verkopen van de huisraad is steeds weer een verhaal op zich. Uit deze lijsten is veel te leren over de sociale en financiële situatie van deze landverhuizers. Een strijkijzer b.v. brengt 2 gulden en 10 cent op, een boterkan 3 gulden en 20 cent, een bedstede rond de vier gulden. Een koe, gekocht door Godfried Renier Salden samen met de weduwe van Jozef Salden, kost 81 gulden. Mest is zeer gevraagd en brengt 17 gulden en 60 cent op. De familie Vaarts heeft ook een kanarievogel die helaas niet mee op reis kan en wordt verkocht voor 2 gulden en 90 cent aan Herman Nelissen. De opbrengst van die dag bedraagt 234 gulden en 95 cent. Na aftrek van kosten blijft er ongeveer 227 gulden over.

Eind maart volgt dan nog de aanstelling van de gevolmachtigden door Peter Vaarts en zijn echtgenote. Notaris van der Heijden schrijft in de akte, nr. 68: ". . . welke comparanten voornemens zijnde eerstdaags het vaderland te verlaten en zich met der woon in Amerika te gaan vestigen, verklaren . . .". Aangesteld worden Peter Vartz, akkerman wonende te Brugske, burgemeesterij Schim (sic) in Pruisen en Hendrik Salvius Kentgens, slotmaker wonende te Limbricht. In deze akte komt nog een opmerkelijke passage voor: ". . . tenslotte voor en namens hen comparanten te bewilligen en toe te stemmen in het huwelijk, hetwelk hunne dochter Anna Jozefa Vartz, dienstmeid, wonende te Gresenkirchen, te eenige tijd zoude willen aangaan met zoodanige persoon als zij zal goedvinden, opdat hetzelve in den vorm bij de Wet voorgeschreven voltrokken kunnen worden". Deze Anna Jozefa is op dat moment bijna 28 jaar maar heeft schijnbaar toch nog de toestemming van haar ouders nodig voor een eventueel huwelijk.

Na al deze officiële en minder officiële handelingen is de familie Vaarts dan eindelijk zover dat men kan vertrekken naar het nieuwe vaderland Amerika. De eerste gegevens welke we vinden van het gezin zijn hun inschrijvingen in het parochieregister van Chaska, Minnesota, in 1864. Peter en Elisabeth "Fartz" worden ingeschreven als gezin nummer 21. Bij hen staan vermeld hun drie zonen en . . . Maria Josepha. Anna Gertrud staat niet ingeschreven. Ook wordt er melding gemaakt van de huwelijken van Peter Joseph en Joannes Hendricus. In 1865 vinden we de familie terug in Chanhassen, Carver County: Peter, Elisabeth, Johan, Joseph en Heinrich Fartz. Via de census van 1880 weten we dat Peter Jacob 30 acres (ong. 12 ha) bouwland bezit waarvan 8 acres bebouwd zijn. Verder bestaat zijn have uit 2 koeien, 2 varkens, 16 kippen en verbouwt hij haver, tarwe en aardappelen. Dit alles vertegenwoordigt een waarde van \$830.

Via het 'Land Records Book' van Carver County leren we dat Peter Jacob op 30 september 1867 samen met Peter Dircks, ook afkomstig uit Limbricht, een stuk land in Chanhassen Township, sectie 33, ter grootte van 60 acres koopt voor de som van \$500. Op 14 juli 1873 wordt dit land opgesplitst in twee stukken en bezitten ze beiden een stuk van 30 acres. Op 13 november 1886 verkoopt Peter Jacob zijn 30 acres aan zijn schoonzoon Joseph 'Kremmers' voor \$500.

Op 7 januari 1885 overlijdt Elisabeth Schmeitz te Chanhassen, bijna 75 jaar oud. Peter blijft in Chanhassen wonen, samen met zijn zoon John, welke vermeld wordt als zijnde "disabled" en van beroep kleermaker is. Na het overlijden van zijn zoon, in 1887, woont Peter Jacob Vartz bij zijn dochter en schoonzoon, Anna Jozefa en Joseph Cremer. Hij overlijdt in januari 1901 en is dan bijna 94 jaar oud! Peter Jacob en Elisabeth Vaars zijn beiden begraven op het katholieke kerkhof Guardian Angels te Chaska, Minnesota.

Kinderen Peter Jacob Vaarts en Johanna Elisabeth Schmeitz

I: Anna Jozefa, geboren 27 juli 1835 te Limbricht, huwt met **Joseph Cremer**, geboren oktober 1835 in de Kreis Münster in Duitsland.

Joseph en Jozefa zijn waarschijnlijk rond 1864 in Duitsland gehuwd en direct na hun huwelijk naar Amerika vertrokken. In 1865 wonen ze, genoteerd als Josepha en Joseph Kramer, in Chanhassen naast de ouders van Jozefa. Zij hebben dan nog geen kinderen. Tussen 1867 en 1879 worden te Chanhassen 4 zonen en 2 dochters geboren; Peter John, 1867; John, 1868-1945, ongehuwd; Anna, 1871-1957, huwt Nicholas Therres; Henry, 1873; William, 1877-1952, ongehuwd en Mathilda, 1879-1973, huwt August Tschimperle.

Op 14 september 1867 koopt Joseph 20 acres (ong. 8 ha) land in sectie 33 van Chanhassen Township voor een bedrag van \$75. In 1880 bezit hij verder 2 melkkoeien en 1 kalf, 2 varkens en 25 kippen. Verbouwd worden tarwe en aardappelen. De bezittingen hebben een gezamenlijke waarde van \$1160. Joseph Cremer heeft de boerderij van zijn schoonvader overgenomen en is er blijven wonen en werken tot zijn overlijden.

Joseph Kremer overlijdt, na een langdurige ziekte, in september 1905 te Chanhassen. Jozefa woont na het overlijden van haar man in bij haar ongehuwde zoon William in Chanhassen. Aldaar sterft zij na een acute bronchitis in 1916. Joseph en Jozefa zijn beiden begraven op het katholieke kerkhof Guardian Angels te Chaska, Minnesota.

II: Anna Gertrud, geboren 27 april 1837 te Limbricht. Over haar zijn geen verdere gegevens bekend.

III: Joannes, geboren 29 juni 1839 te Limbricht, blijft ongehuwd en beoefent in Amerika hetzelfde beroep als in Limbricht n.l. kleermaker. In de census van 1880 van Chanhassen wordt hij disabled (invalide) genoemd. Volgens de familiegeschiedenis zou hij een verlamd been of iets dergelijks hebben gehad. Tot zijn dood in 1887 blijft hij bij zijn familie wonen. Joannes is begraven bij zijn ouders op het katholieke kerkhof Guardian Angels te Chaska, Minnesota.

IV: Maria Helena, geboren 20 september 1839 te Limbricht en aldaar overleden 15 juli 1850.

V: Peter Joseph (Peter), geboren 23 november 1845 te Limbricht, trouwt in 1876 te Chaska met **Helena Anna Bongaerts**, geboren 24 september 1857 te Susteren, dochter van Theodorus Bongaerts en Maria Elisabeth Steijns.

Het gezin Bongaerts - Steijns emigreert met 3 kinderen in april 1862 vanuit Susteren naar Noord-Amerika. Daar vestigen ze zich in Dahlgren, Carver County, Minnesota. In Minnesota worden nog 2 kinderen geboren. Maria Elisabeth Steijns overlijdt op 19 november 1897 in Dahlgren.

Voor zijn huwelijk heeft Peter nog enige tijd op de boerderij van Jac en Josephine van Mulken (afkomstig uit Holtum) te Chaska gewerkt. Na hun huwelijk wonen Peter en Helena tot zeker 1885 in Chaska en is Peter 'farmer' van beroep. Rond 1887 is het gezin verhuisd naar Brainerd in Crow Wing County. Deze County ligt ongeveer in het midden van de Staat Minnesota. Daar werkt Peter Vaars tot ongeveer 1915 in

de 'Northern Pacific shops'. De Northern Pacific Railroad (een spoorwegmaatschappij) had een werkplaats in Brainerd waar spoorwegwagons werden gemaakt en gerepareerd.

Peter en Helena krijgen 11 kinderen, waarvan er 3 op jonge leeftijd overlijden: Elisabeth, 1877-als kind overleden; John Henry, 1880-(1914); Henry, 1880-jong overleden; Joseph, 1882-1962, huwt Clara Alberta Mitchell en verhuist naar de Staat Washington; Maria Anna, 1885-1955, huwt George Klipness, verhuist naar Californië; Josephine Ann, 1887-1960, huwt Coleman Emery Miller;

Peter Joseph
Vaars en
Helena
Bongaerts.

Delia, 1889-jong overleden; Rose, 1891-1973, huwt Herman A. Hunter, beiden overleden in Californië; George, 1893-1986; Gertrude, 1895-1955, huwt Arthur Edwin Wolford, verhuist naar Californië en Edward M., 1897-1949, huwt Echo Lavenia Britton.

Peter Vaars overlijdt vrij plotseling op 1 december 1925 in zijn huis in Brainerd. Bij zijn overlijden zijn nog 7 kinderen in leven en zijn er 30 kleinkinderen en 3 achterkleinkinderen. Tijdens een bezoek aan haar dochter Rose overlijdt Helena Bongard op 30 mei 1929 in Ironton, Crow Wing County.

Peter en Helena Vaars zijn beiden begraven te Brainerd, Crow Wing County, Minnesota.

Chaska Valley
Herald, 24
September 1874.

VI: Joannes Henricus (Henry), geboren 18 november 1848 te Limbricht, huwt te Chaska in 1873 met **Monica Kerker**, geboren 1851 in Kirchberg, St. Gallen, Zwitserland, dochter van John Kerker en Catherine Glasser.

Tot 1875 woont het gezin in Chaska Village waar Henry een 'hardware' (ijzerwaren) bedrijf runt. Hij levert kachels, blik- en ijzerwaren. Kort na de geboorte van hun tweede kind zijn Henry en Monica naar Minneapolis verhuisd. Daar is Henry enige tijd 'forman in a wholesale tin ware establishment', zoiets als voorman bij een blikwaren groothandel. In de City Directory (stadgids) van Minneapolis van 1890/1891 staat hij vermeld onder Vaars & Stremel Stoves. In de latere directories wordt hij vermeld als zijnde 'tinner/tinsmith' (tinnegieter/blikslager) en werkt hij voor de firma Stremel Bros Roofing. Voor deze firma blijft hij, volgens de City Directories, tot zeker 1920 werken. Hij is dan al 72 jaar oud.

Het is Henry die de aanzet heeft gedaan tot het veranderen van de achternaam in Vaars. De nakomelingen van zijn broer Peter praten over Henry's familie als over de 'rijke tak'

van de familie. Dit gebaseerd op het feit dat Henry en Monica in zo'n mooi huis woonden in Minneapolis. Uit de gegevens van de censussen blijkt echter dat Henry weliswaar de eigenaar van dit huis was maar dat er in 1920 nog altijd een hypotheek op rustte!

Henry en Monica krijgen 5 kinderen: Christina Annie, 1874-1927, huwt Afred Bernicke; Henry Jacob, 1875-1949, huwt Alice Jourdain; Rose, 1879-1955, huwt Thomas Burns; Otto 1886-?, huwt Mabel en Dorothy, 1893-1977, ongehuwd. Al de kinderen blijven wonen en werken in Minneapolis.

Monica Kerker overlijdt op 25 oktober 1919 te Minneapolis, 68 jaar oud. Henry gaat dan samen met de jongste dochter inwonen bij zijn dochter Christina en haar echtgenoot. Aldaar overlijdt hij op 1 februari 1943 op 94-jarige leeftijd.

Henry en Monica Vaars zijn beiden begraven op het Crystal Lake kerkhof te Minneapolis, Minnesota.

Gertrud (dochter van Peter Vaars) en Arthur Wolford met dochter Lois.

Met dank aan: Dennis Vansloun, MN; Sharyl Vaars, MN; Lorene Vaars, MN; Lois Wolford Clausen, CA; Chuck Schoumaker, MA; Bev Elmshausen, MN; Jodi Magnuson, MN; Lorraine Rohloff, AK.

Bronnen o.a.:

- Burgerlijke Stand Limbricht
- Bevolkingsregister Limbricht
- Bevolkingsregister Susteren
- Weekblad Mercurius 1863
- Notarieel Archief van der Heijden, Sittard
- Censussen MN, meerdere jaren
- Civil Records, o.a. Carver County, MN
- Kadasterkaart Carver County, Minnesota, 1880
- Kranten Carver County, Minnesota
- Familie Vaars, Minneapolis, MN

Hardware!

Iron, Steel, Nails, Cutlery,
Tin and Japanned Ware,
Agricultural Imple-
ments

AND

Stoves,

Pumps, Cloth Wringers, Window
Sash and Doors, Glass, Car-
penters Tools, Putty &c.

FARMING TOOLS

Had everything usually kept in a first
class

HARD WARE STORE.

ALSO

Produce taken in exchange for goods

Store on 2d Street in HENARD
block.

KERKER & VAARTZ.

Chaska, Carver County Minn

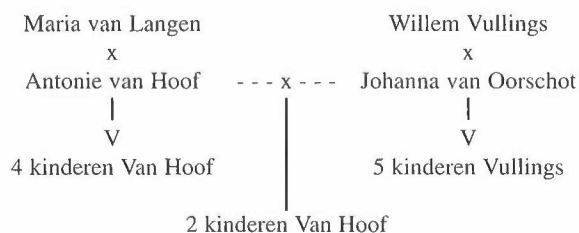
P.L.M. VAN HOOFF

Een oudoom teruggevonden

Een vakantie als vijftienjarige naar "familie" van mijn vaderskant in Duitsland riep achteraf de nodige vraagtekens op. De familienaam Vullings leek geen relatie te hebben met die van mijn grootouders van vaderskant Van Hoof en Ewals. Mijn vader wist mij te vertellen dat Vullings (te St. Hubert), Tijssen (te Merselo) en Boom (te Venray) familie waren, maar hoe de relatie nou precies in elkaar zat kon of wilde me niemand uitleggen. De vraagtekens kwamen opnieuw naar boven toen ik in 1972 besmet raakte met een "virus" dat 'genealogie' genoemd wordt.

Al gauw bleek dat mijn grootvader stamde uit een gezin met drie soorten kinderen. Zijn vader Antonie van Hoof (geb. Bakel 23-3-1833) trouwde op 34-jarige leeftijd te Vierlingsbeek met de 25-jarige Maria van Langen (geb. Vierlingsbeek 12-5-1842). Zij woonden in de Heihoek te Vierlingsbeek en kregen daar 3 zonen (waaronder mijn grootvader), 1 dochter en een levenloze dochter. Toen hun jongste zoon 2½ jaar oud was kwam de moeder te overlijden (Vierlingsbeek 1-7-1880). Antonie sr. bleef zitten met 4 kinderen, in leeftijd variërend van 2½ tot 11 jaar. Ruim 9 maanden later (op 20 april 1881) verhuisde de weduwnaar Antonie van Hoof naar Venray (op het adres Laagriebroek G460) en trouwde op 22 april 1881 met de weduwe Johanna van Oorschot. Johanna (geb. Venray 23-9-1843) bracht uit haar eerste huwelijk met Willem Vullings (overl. Venray 17-6-1880) 5 kinderen mee, 2 zonen en 3 dochters. Daarmee was de basis gelegd voor de oplossing van mijn vraagtekens tot dan toe. Als afstammeling van de voorkinderen Van Hoof was ik op vakantie geweest bij de aanverwante familie Vullings. Al gauw bleek dat de 3 dochters Vullings getrouwd waren met Tijssen, Clephas en Boom zodat de vraagtekens over familierelaties in een klap waren opgelost, het waren aanverwanten. Bovendien kwam daar nu een familie Clephas bij.

Relatie-overzicht

De negen kinderen kregen een jaar later een halfzus Wilhelmina Maria Catharina (geb. Venray 26-5-1882) en nogmaals bijna 5½ jaar later een halfbroer Peter Antoon (geb. Venray 14-10-1887). De halfzus was in de familie bekend als tante Willemien, zij was getrouwd met Pieter Jan van Helden ('Petranne oëme' genoemd). Op de dag van hun bruiloft (2-6-1908) brandde hun huis aan den Hegelsom af, met als gevolg dat Willemien pas op 23 juli 1908 naar de gemeente Horst verhuisde. Het zo ongelukkig begonnen huwelijk werd gezegend met 6 kinderen en Petranne zou bij zijn overlijden (op 26 september 1973) de oudste parochiaan van den Hegelsom

zijn. De filmopnamen van het gouden huwelijkspaar Van Helden - van Hoof werden vertoond bij de aanbidding van de laatste delen van de boekenserie 'Oud Horst in het nieuws'.

Van de halfbroer was bij de familie Van Hoof slechts algemeen bekend dat hij als boerenknecht naar Bergen (L) was gegaan en van daaruit naar Duitsland was vertrokken. Hij vormde dus al gauw een genealogisch probleem. Uit de archieven blijkt dat hij zijn moeder verloor toen hij nog slechts 16 maanden oud was (op 9 maart 1889). Het zal om deze reden zijn dat hij (waarschijnlijk bij familie) in Vierlingsbeek werd ondergebracht tot hij op 3-jarige leeftijd (op 14 september 1891) terug kwam in het gezin van zijn vader te Venray. Bij wie hij in Vierlingsbeek werd ondergebracht is niet meer te achterhalen daar het bevolkingsregister van Vierlingsbeek over de betreffende periode door brand (in 1926) is verloren gegaan.

Doordat Peter Antoon's vader op 2 mei 1893 overleed werd hij reeds op 5-jarige leeftijd wees. Het is dan ook heel begrijpelijk dat deze wees op de toen niet ongebruikelijke leeftijd van 12 jaar zijn kost moest gaan verdienen; hij werd op 17 april 1900 in Venray uitgeschreven en (pas ca. 1½ maand later) op 29 mei 1900 in de gemeente Bergen (L) in het dienstbodenregister ingeschreven met als adres E93 of E53 (niet eenduidig zeker te stellen). In die periode woonde op het adres E93 (te Bergen) een 70-jarige weduwe met de koster als kostganger en op het adres E53 (te Wellerlooi) een landbouwersfamilie Deckers met kinderen van 8 jaar en jonger. De behoefte aan een 12-jarige hulp lijkt bij de familie Deckers het meest voor de hand te liggen. Dit komt bovendien overeen met de overlevering over de boerenknecht, maar niet met die over 'in Bergen'. Al met al; zekerheid over zijn verblijfplaats is er niet.

Het natrekken van de gegevens over Peter Antoon's halfbroers en halfzusters Vullings had nog een verrassing opgeleverd. Bij de Van Hoof's was niet bekend dat, bijna 7 jaren na zijn vertrek naar de gemeente Bergen (L), de inmiddels 19-jarige in Venray was teruggekeerd waar hij (op 31 januari 1907) 'ambtshalve werd ingeschreven' in het huis van zijn met Peter Clephas gehuwde halfzuster Anna Maria Vullings {Bevolkingsregister Venray, 1914-1932, deel IX (register van alleenstaanden), folio 73}. Dan houden echter ook de archivalische gegevens op en levert veel navragen uiteindelijk de volgende informatie op: 'zijn weduwe, Rosalie geheten, kwam na de oorlog tijdens Hegelsomse kermis met twee kinderen bij zijn zus aan den Hegelsom en is in Venray, als de gemeente waar haar voormalige man vandaan kwam, aan onderkomen geholpen'. Nieuwe vraagtekens: wat was de achternaam van Rosalie, droegen de kinderen de naam Van Hoof, in hoeverre kloppen de gegevens van een informante van ca. 58 jaar over de tijd dat zij zelf nog slechts ca. 10 jaar was???

Pogingen in Duitsland via organieke wegen aan gegevens te komen waren, zoals te verwachten was, vruchteloos. Uit de familie werd ik geen steek wijzer. Diverse begraaf-

plaatsen en pastoors in Duitsland leverden geen toevalstreffer op. Het was en het bleef hopen zonder echt uitzicht.

De vele keren dat het verhaal over de verdwenen oudoom was verteld bleken uiteindelijk toch de toevalstreffer op te leveren. Een huisvriend en genealoog, Jan Bouten uit Lindenduivel, zocht in het GA Venray gegevens over een huwelijksdispensatie. Het was een ongeordende map, voor hem dus niet prettig, maar voor mij het grote geluk. Plotseling trof hij een ongedateerde brief over een weduwe Van Hoof en dacht aan mijn verhaal over de oudoom. In de brief vroeg de pastoor van Venray aan zijn collega in Dusseldorf-Eller of de Poolse Rosalia Putnik - die in Eller in de Wagenstraße had gewoond en nu in Venray wilde trouwen, die in Eller op 16 januari 1920 voor de tweede keer was getrouwd met de vervolgens op 31 maart 1922 overleden Antoni van Hoof - in Eller kerkelijk was getrouwd. Verder vroeg hij of zij toen een doopbewijs uit Polen had kunnen overleggen, daar de aanvraag vanuit Venray naar Polen onbeantwoord was geretourneerd. De brief werd door de Duitse collega geretourneerd met op de achterzijde de op 2 april 1928 gedateerde notitie dat Rosalia inderdaad kerkelijk was gehuwd en daarbij inderdaad een doopbewijs had getoond. 'Antoni van Hoof', 'Rosalia', 'woonplaats Venray', 'de periode tussen 31-3-1922 en 2-4-1928 is na de eerste wereldoorlog', het kon niet missen de oudoom was (in 1998) teruggevonden met vermelding van zijn huwelijk en zijn overlijden. Zijn weduwe was dus inderdaad in Limburg terechtgekomen. Nu nog de vraagtekens rond hun kinderen.

Uitgaande van Rosalie's achternaam en de periode van 1922 tot 1928 was in het register van ingekomen personen van de gemeente Venray al gauw gevonden dat R. Plutnik op 25 oktober 1926 ambtshalve was ingeschreven op het adres Overloonscheweg 2. Zij had geen papieren uit Duitsland bij zich en had zich daar dus niet afgemeld. De datum van de ambtelijke inschrijving klopt ook vrij aardig met de overlevering. Die datum is namelijk slechts ongeveer een maand na de Hegelsomse kermis als we bedenken dat Hegelsom in 1926 nog geen zelfstandige parochie was, dus geen eigen kermis had, zich dus aansloot bij de Horster kermis, Horst als patroonheilige Lambertus heeft, diens feest op 17 september valt en dus de Lambertus-kermis werd gevierd van zondag 19 tot woensdag 22 september 1926. Echter één punt klopte niet, Rosalia werd alleen ingeschreven, d.w.z. zonder kinderen en zonder inschrijvingen op diezelfde datum die een aanknopingspunt naar de vermoede kinderen konden geven. Was dit deel van de overlevering dan niet juist?

De doorverwijzing volgend bleek dat Rosalia geboren was op 4 augustus 1892 en in Venray op 6 april 1928 voor de burgerlijke stand getrouwd was met de op 25 oktober 1894 te Venray geboren Wilhelmus Franciscus Antonius van Cuijck. Zij bleken bovendien op 25 juni 1930 een zoon Martinus Sylvester te hebben gekregen. Ook hier echter geen sprake van voorkinderen van Rosalia.

Gezien hun geboortedata mocht er van uitgegaan worden dat het echtpaar overleden was. Op de begraafplaats Boschhuizen in Venray echter was in de vakken O1 t/m

O3 (herbegravingen) van beiden geen grafsteen te vinden. Dan maar gokken dat ze beiden na 1937 in Nederland overleden waren en dus aan de hand van hun namen en geboortegegevens de uittreksels van de persoonskaarten opvragen. Helaas leverde dit geen uittreksel op m.b.t. Rosalia. Op het uittreksel m.b.t. haar man was alleen zijn eigen kind vermeld. Dus nog steeds niets over meegebrachte kinderen.

Nu intussen vele jaren verder zijnde, kon in Duitsland gericht informatie worden opgevraagd, gericht op de rk-parochie in Dusseldorf-Eller en uitgaande van de intussen bekende gegevens van het echtpaar. En jawel hoor, met succes.

Allereerst bleek bij het kerkelijk huwelijk op 24 januari 1920 (waarschijnlijk had dus de eerder vermelde datum betrekking op het burgerlijk huwelijk) als getuige te zijn opgetreden Sylvester Plutnik. Dit was waarschijnlijk de vader van Rosalia en die zou dan overleden moeten zijn tussen 24-1-1920 en 6-4-1928.

16 Maanden na het huwelijk bleek een dochter te zijn geboren en gedoopt. Bovendien had Rosalia elf maanden na het overlijden van haar man nog een illegitieme zoon gekregen. Hiermee kwamen we dus toch weer op datzelfde getal van 2 kinderen. Dit mocht toch geen toeval meer zijn.

De weg naar het bevolkingsregister in Venray moest dus opnieuw gemaakt worden, nu met de achternaam van het kind Plutnik, met de geboortedatums van de beide kinderen en uiteraard de beide voornaamcombinaties. In de gezinnen van alle halfbroers en halfzussen van Peter Antoon echter weer geen spoor. In de volkstelling van 1947 bleek ook niets te vinden te zijn. Zouden de twee kinderen dan toch niet meegekomen zijn met hun moeder?

Hernieuwd contact met de rk-parochie in Dusseldorf-Eller leverde als resultaat op dat het dochtertje Johanna Gertrudis (geb. 28-5-1921) inderdaad daar was overleden op 31 mei 1924. Van het onechte zoontje Plutnik echter werd daar geen overlijden gevonden.

Hiermee heb ik de raadsels rond mijn jeugdvacantie opgelost, zijn de oudoom met zijn vrouw en zijn kind terug gevonden en kan ik dit deel van de familie als ontrafeld beschouwen. Uiteraard zijn er tijdens het onderzoek levensomstandigheden opgedoken die hier niet ter zake deden. Ook zijn er omstandigheden opgedoken die vragen om verder nage trokken te worden om meer duidelijkheid te krijgen over wat de ontheemde oudoom heeft doorgemaakt.

Bovendien is gebleken dat in dit geval de overlevering veel waarheden bevatte. Als de enige echte misser neem ik aan dat Rosalie twee kinderen "had gehad" in plaats van ze "bij zich had".

Ik hoop met het neerschrijven van dit verhaal duidelijk te maken dat een schijnbaar onoplosbaar probleem met wat geluk op een nieuw spoor kan komen en uiteindelijk, zij het niet altijd via de voor de hand liggende officiële wegen, met een flinke dosis vasthoudendheid toch kan worden opgelost.

H.C.J.M. KREIJNS

Elisabetha Willems, haar voorouders en verwanten

1 ELISABETHA WILLEMS

Lijsbeth werd te Hastenrath geboren en 30 november 1735 te Gangelt gedoopt. Hastenrath ligt tussen Gangelt en Hoengen in de Duitse "Selfkant".¹⁾

Lijsbeth huwde 13 mei 1759 te Gangelt met Wilhelmus Spetgens. Zij gingen wonen op zijn boerderij te Hoengen. Het echtpaar liet aldaar acht kinderen dopen.²⁾

2 ARNOLD WILLEMS

huwde 8 februari 1735 te Gangelt

3 MARIA DAALMANS

Beiden waren uit Hastenrath afkomstig. Ared werd 27 oktober 1694 gedoopt.³⁾

Maria werd 5 november 1713 gedoopt. Ared stierf 1 mei 1773 te Hastenrath, 78 jaar oud.

a 30-11-1735 Elisabetha = nr. 1.

b 14-04-1738 Maria Agnes, gehuwd Gangelt 11-7-1762 met Willem Sentis.

doopget. a Petrus Willems, Petronella Mons; b Gerardus Daalmans, Agnes Willems.

ad b huw. get. 1762 Godefridus Montz, Godefridus Gordts.

Hun kinderen ged. 24-12-1762 Bernardus, get. Arnoldus Willems, Catharina Görts; 22-9-1764 Arnoldus Fredericus, get. Andreas Nellesen, Maria Dahlmans; 20-2-1767 Catharina Elisabetha, get. Petrus en Maria Elisabetha Kreiten; 13-11-1768 Godefridus Bertramus, get. Godefridus Montz, Catharina Gertrudis Nellesen; 3-1-1771 Maria Mechtildis, get. Gerardus Montz, Mechtildis Görzt; 3-12-1773 Paulus, get. Paulus Nellissen, Lucia Wilms.

4 PETRUS WILLEMS

huwde met

5 ELISABETH ARETZ

Peter en Lijsbeth waren afkomstig en woonden te Hastenrath. Peter werd 14 februari 1666 gedoopt. Hij stierf 28 september 1742, 76 jaar oud.

a 05-09-1687 Agnes, gehuwd met Laurentius Kreiten.

b 08-10-1690 Catharina, gehuwd met Thevis Jansen.

c 27-10-1694 Arnoldus = nr. 2.

d 04-09-1697 Sophia, gehuwd met Gördt Kamps.

e 01-01-1700 Theodorus, gehuwd Gangelt 12-4-1733 met Maria Clara Ruethers uit Meerssen.

f 28-10-1703 Petrus.

g 14-09-1706 Maria, gehuwd Gangelt 6-11-1732 met Petrus Peters.

doopget. a Thoniss Willems, Mercken Arets; b Gort Arrets, Helena Ehmen; c Wilhelm Wilhelms, Maria Kremers; d Johan Paulussen, Metgen Peters; e Servatius Hamers, Maria Gordtz; f Petrus Willms, Maria Areths; g Mathias Driessen, Gertrude Willms.

ad a Hun kinderen ged. 17-3-1723 Matthias Wilhelmus,

get. Antonius Jansen, Elisabeth Aretz; 11-7-1727

Maria Elisabeth, get. Petrus Willems, Maria Kreiten.

ad b Hun kind ged. 26-11-1716 Johannes, get. Petrus Willems, Entgen Ezen.

ad d Hun kinderen ged. 21-10-1718 Gerardus, get. Petrus Willems, Agnes Görths; 21-10-1718 Wilhelmus, get. Paulus Peters, Catharina Dahlmans; 24-1-1720 Gerardus, get. Petrus Willems, Cornelia Classen; 12-3-1723 Anna (moeder: Feijen Artz), get. Görth Aretz, Catharina Willms.

ad e huw. get. 1733 Petrus Willems. Hun kind ged. 8-5-1733 Petrus, get. Petrus Ruijters.

ad g huw. get. 1732 Dirich Willems, Areth Peters.

6 JOHAN DAELMANS

huwde met

7 ELISABETH MONTZ

Zij werden geboren en woonden te Hastenrath. Johan werd 4 februari 1689 gedoopt.

Elisabeth werd 13 december 1689 gedoopt. Bij de doop van g in 1720 werd zij Maria Montz genoemd.

Een Maria Elisabeth Montz stierf 17 augustus 1752. Johan stierf 18 februari 1770, 81 jaar oud.

a 30-05-1710 Matheus.

b 26-05-1711 Maria Margaretha.

c 05-11-1713 Maria = nr. 3.

d 10-03-1715 Johannes.

e 11-04-1717 Matheus, gehuwd Gangelt 8-6-1738 met Catrin Willems.

f 08-03-1719 Maria Gertrudis.

g 27-01-1720 Johannes.

h 17-10-1724 Petrus.

i 14-02-1727 Theodorus.

j 14-12-1729 Petronella.

k 09-01-1731 Anna Catharina.

doopget. a Matheus Dahlmans, Maria Goertz; Johannes Montz, Margaretha Dahlmans; c consul Johannes Montz, Catharina Dahlmans, d Godefridus Dalmans, Maria Montz; e Godefridus Montz, Gerardus Dahlmans, Catharina Görts; f Petrus Paulsen, Gertrudis Classen dicta Montz; Mathias Dresen, Barbara Rütthen; h Theodorus Montz, Maria Dahlmans; i Godefridus Driessen, Catharina Montz; j Winand Dahlmans, Maria Montz; k Gerhardus Dahlmans, Lucia Willems.

ad e Hun kind ged. 31-1-1740 Johannes, get. Johannes Dahlmans, Catharine Spetgens.

8 WILLEM (WILLEMS) VAN KEVELBERG

huwde 3 februari 1655 te Gangelt met

9 GERTRUDIS PAULISSEN, PAULUS LAUMENDR

Willem en Giertgen woonden te Hastenrath.

Gertrude, weduwe van Willem van Kevelberg, hertrouwde 28 februari 1672 te Gangelt met Johannes Montz.

- a 06-02-1656 Wilhelm, gehuwd met Maria Aretz.
- b 19-02-1660 Thevis.
- c 18-05-1664 Petrus, gest. 24-5-1664.
- d 14-02-1666 Petrus = nr. 4.

huw. get. 1655 Laumen Paulsen.

huw. get. 1672 Fredericus en Elisabeth Montz, broer en zuster van de bruidegom.

doopget. a Aredt Meuffels am Werenheggen (Wehrhagen onder Hoengen), Berb Peters aus Kevelberg; b Peter Paulis, G... Thoris; c Johannes Paulsen; d Paulus Laumen, Sophia Wilhelmus.

- ad a Hun kinderen ged. 25-2-1685 Arnoldus, get. Godefridus Arets, Ulken Jansen; 11-11-1697 Wilhelm, get. Petrus Wilhelmus, Petronella Peters.

10 ARNOLDUS ARETS

Aret woonde te Hastenrath. Een Aret Arets stierf 9 januari 1662.

- a Elisabeth = nr. 5.
- b Maria, gehuwd met Willem Willems (= nr. 8 a).
- c Gort, gehuwd met Petronella Peters.

- ad c Hun kind ged. 9-6-1699 Petrus, get. Petrus Willems, Cornelia Emen.

Een Maria Arretz huwde 28-2-1677 te Gangelt (Hastenrath) met Jacobus Gerhartz. Hun kinderen ged. 23-1-1678 Johanna, get. Ercken Aretz; 18-2-1682 Petrus, get. Thonis Wilhelmus, Engen Gerarts.

Kind van een Jan Arets uit Hastenrath ged. 4-4-1616 Itgen, get. Lennart Arets, Maria Theiles.

12 MATHEUS DAHLMANS

huwde met

13 MARGARTHA CONEN

Thevis en Gritgen woonden te Hastenrath. Matheus werd 16 mei 1645 gedoopt. Margaretha werd 1 mei 1657 gedoopt. Gritgen Kohnen stierf 31 september 1738. Als vader werd bij de doop van a Winandus in 1687 Thevis Kuppens genoemd. Waarschijnlijk was Thevis kuiper.

- a 26-01-1687 Winandus, gehuwd met Barbara Rütten.
- b 04-02-1689 Johannes = nr. 6.
- c 24-06-1699 Godefridus, gehuwd met Catharina Willems.

doopget. a Gerhard en Tringen Dahlmans; b Henrich Jans, Tringen Kohnen; c Petrus Paulussen, Catharina Cohnen

- ad a Hun kinderen ged. 28-8-1712 Adamus, get. This en Arnold Rutthen, Margaretha Conen conducta Dahlmans; 17-9-1715 Matheus, get. Johannes en Godefridus Dalmans, Maria Rütten, Catharina Wilms; 7-5-1717 Godefridus, get. Godefridus Dahlmans, Rutgerus Rütthen; Anna Paulsen conducta Dahlmans; 7-7-1720 Matheus, get. Petrus Paulsen, Elisabetha Montz; 12-4-1723 Odilia, get. Paulus Paulsen, Catharina Dahlmans; 19-12-1726 Johannes, get. Johannes Montz, Johanna Willems.

- ad c Hun kinderen ged. 21-7-1717 Maria, get. Willem Willems, Catharina Dahlmans scabini uxoris; 21-9-1719 Catharina, get. Gort Dahlmans, Gertrudis Willems; 21-9-1721 Wilhelmus, get. Petrus Willems, Margaretha Dahlmans; 31-5-1727 Maria Margaretha,

get. Paulus Willems, Maria Dahlmans; 23-4-1733 Petrus, get. Petrus Sisterman, Catharina Wilms.

14 JOHANNES MONTZ

huwde

15 MARIA GORDTS

Johannes werd in januari 1644 gedoopt. Maria werd 4 februari 1663 gedoopt.

Jan en Meicken Gordts (of Goerdts) woonden te Hastenrath.

- a 10-01-1686 Arnoldus.
- b 21-09-1688 Elisabeth.
- c 13-12-1689 Elisabeth = nr. 7.
- d 01-01-1693 Petronella.
- e 03-02-1700 Theodorus.
- f 21-11-1702 Petronella, gehuwd met Gerardus Daalmans.
- g 17-10-1706 Anna.

doopget. a Johannes Montz, Merken Aretz; b Thieweiss Dahlmans, Leisgen Montz; c Gort Arets, Tringen Gorts; d Jan Kremers, Tringen Daelmans; e Petrus Wilms, Elisabeth Areths; f Petrus Paulsen, Barbara Montz; g Wilm Wilms, Maria Areths.

- ad f Hun kinderen ged. 6-11-1725 Johannes Leonardus, get. Gerard Dahlmans, Maria Montz; 11-4-1728 Catharina, get. Johan Montz, Maria Dahlmans; 10-11-1730 Maria, get. Winandus Dahlmans, Maria Montz; 31-3-1732 Gerhardus, get. Godefridus Dahlmans, Anna Margaretha Montz; 30-9-1734 Maria Johanna, get. Arnoldus Daalmans, Margaretha Daalmans; 19-11-1737 Elisabetha, get. Mathias Daalmans, Maria Sibilla Montz; 18-3-1740 Theodorus Joseph, get. Theodorus Montz, Margaretha Dalmans; 8-4-1742 (Godefridus ?), get. Johannes Dahlmans, Maria Catharina Dahlmans; 24-3-1745 Maria Catharina, get. Johan Montz, Maria Montz.
- Petronella stierf 9-1-1769 te Hastenrath.

16 WILLEM

Hij woonde omstreeks 1620 te Kivelberg, een gehucht ten noordwesten van Hastenrath.

- a Sophie.
- b Berb, gehuwd met Peter Paulsen uit Kivelberg.
- c Willem = nr. 8.
- d Peter, gehuwd met Nies (Agnes) Thonissen.

- ad a Sophia van Krekelberg Willemsdochter was 4-6-1636 doopgetuige. Zij stierf 20-11-1699.

- ad b Hun kinderen ged. Gangelt (Kivelberg) 22-6-1653 Paulus, get. Willem Willems, Trin Paulsen Heinckens uxor; 30-11-1657 Oda, get. Peter von Savelsberg der Alte, Gertrud Wilhelm Wilhelmus uxor.
- Berb Willems uit Kivelberg en Peter Kivelberg waren 1-2-1641 doopgetuigen van Jan, zoon van Aret Jans uit Hastenrath. Berb stierf te Kivelberg 12-12-1679.

- ad d Hun kinderen ged. 29-10-1656 Antonius (later gehuwd met Metgen Kremers), get. Arndt Lennardts, Leisgen uxor Peter Emen junioris; 21-4-1661 Wilhelm, get. Peter Ehmen, Maria Wilhelmus; 28-10-1663 Petrus, get. Aret Jans, Heilen Thonissen.

18 PAULUS LAUMEN

huwde met

19 DRUTGEN

Zij woonden te Hastenrath. Paul was smid.
Drutgens Pauls Schmitz huisvrouw was 27 januari 1652
doopgetuige.
Bij het huwelijk van c Laumen in 1657 werd hij zoon van
Paulus "fabri ferrarii" genoemd.
Drutgen, gehuwd met Pauls Laumen, stierf 13 februari
1654. Paulus stierf 23 april 1670.
a Irmgardis, gehuwd Hoengen 9-2-1653 met Arnoldus
Meuffels.
b Gertrudis = nr. 9.
c 18-02-1637 Laumen, gehuwd 5-7-1657 met Gertrudis
Thorres.

doopget. c Petrus Neis, Henrich an gen Lint Breberen,
Jengen Laumen.
ad a Hun kinderen te Hoengen ged. 24-5-1657 Zacheus,
get. Christiaan Driessen, Maria Linnaerts; 11-7-1660
Paulus, get. Lambert Laumen, Agnes Vincents dicta
Muffels.

24 PETRUS DALMANS

huwde 12 augustus 1641 te Gangelt met

25 PETGEN GORTS

Zij woonden te Hastenrath. Peter stierf 24 oktober 1678.
Peter Dalmans van Hastenrath was omstreeks 1649
leenman van vier bunder land.⁴⁾
a Elisabeth = nr. 31.
b Johan, gehuwd met Stingen Derichs.
c 16-05-1645 Matheus = nr. 12.
d 10-08-1656 Godefridus.

doopget. c Leonart in der Smitten; d Helena Theivis Gorts
uxor.
ad b Hun kinderen ged. 1-8-1666 Maria, get. Gort
Derichs, Girtgen Gorts; 29-1-1668 Maria, get. Peter
Dalmans, Catharina Areth Dietherichs Hausfrau.

26 WINANDUS CONEN

huwde 22 augustus 1656 te Gangelt met

**27 MARIA GODEFRIDUS
THEVISDOCHTER**

Winand (ook wel Connen ofwel Koenen genaamd) en
Meiken woonden te Hastenrath.
Winand werd bij de doop van a Margaretha in 1657 zoon
van Gerhardten Cohnen genoemd.
Winand hertrouwde met Maria Haustermans, Jansdochter.
Wincken stierf 9 november 1679.
Kinderen uit zijn eerste huwelijk:
a 01-05-1657 Margaretha = nr. 13.
b 07-11-1660 Godefridus.
Kinderen uit zijn tweede huwelijk:
c 08-03-1665 Treintgen, gehuwd met Gerard Dahlmans.
d 10-08-1672 Maria.

doopget. a Quirin an gen Veldt, Entgen uit Hastenrath;
Adam Coenen, Maria Dhamen; c Winandt an der Kijlt;
d Dahm Conen.
ad a Grietgen Conen werd in 1678 Winandsdochter
genoemd.

ad c Gerard Dahlmans was schepen en afkomstig van
Susterseel. Hun kinderen ged. 20-6-1685 Mathias,
get. Matheus Dalmans, Maria Broeckhoven; 7-10-
1686 Winandus, get. Johannes Meijs, koster in
Susterseel; 4-2-1689 Johan, get. Henrich Jans,
Trintgen Kohnen; 1-5-1692 Mathias, get. Johan
Daumen, Grietgen Koenen; 10-12-1694 Godefridus,
get. Nicolaus Dahlmans, Margaretha Conen; 8-8-
1695 Arnoldus, get. Aret Froels, Maria Dahlmans uit
Susterseel; 10-8-1696 Barbara, get. Johan Mont,
Tringen Dalmans; 23-10-1699 Mathias, get. Petrus
Dalmans, Margaretha Conen; 9-8-1705 Anna
Margaretha, get. Peter Vossen, Anna Elisabeth
Meulenbergs.

28 ARNOLDUS MONTZAret woonde te Hastenrath. Een Aret Mons stierf 22 juni
1650.

a -01-1644 Johannes = nr. 14.
b 20-06-1647 Elisabeth.

doopget. a Peter Hardenbenders, Gort Montz uxor;
b R. Montz, Aret Lamens relicta.

30 GODEFRIDUS DERICHS

huwde 3 mei 1662 te Gangelt met

31 ELISABETH PETERS (DALMANS)

Gort Derichs en Lisgen woonden te Hastenrath. Gort
stierf 11 april 1678.
a 04-02-1663 Maria = nr. 15.
b 01-11-1665 Catharina.
c 15-08-1675 Arnoldus.

huw. get. 1662 Arnoldus Dierichs, Renerus Georgy
custos; doopget. a Johan Dalmans, Gietgen Eitzen; b Peter
Dalmans, Stingen Dierichs; c Derich Gorts, Catharina
Arethen Gorts uxor.
13-5-1658 huwde Laurentius Areits en Gertrude Derichs
uit Hastenrath te Gangelt. Als vader van de bruid werd
Leonardus Derichs en als broers Godefridus en Gerardus
Derichs vermeld. Dit kan echter niet Godefridus nr. 30
betreffen.
Godefridus, Leonardus Derichs zoon, huwde 3-3-1669
Aleta, dochter van Caecilia Gordts. Beiden uit Hastenrath.
Godefridus nr.30 liet nog in 1675 zijn zoon Arnoldus
dopen waarbij als moeder Lisgen Dalmans werd
genoemd.

36 LAUM

Hij woonde omstreeks 1600 waarschijnlijk te Hastenrath.

a Paulus = nr. 18.
b Arnold.
c Jan, gehuwd te Gangelt 29-11-1638 met Meij in der
Schlack.
d Laum.

ad b Irmgardis, dochter van Arnold Laumen uit
Hastenrath, hertrouwde 29-2-1656 te Gangelt met
Godefridus Wilhelms uit Hastenrath, get. Winandus
Gerhards.
ad c Kinderen van Jan Laumen ged. 15-2-1625
Christianus, get. Claes Reiners, Girdt

Cardenbenders; 26-3-1628 . . . , get. Arnoldt Scheuffelen, Neesgen Ganderheiden; 24-4-1631 Stincken (Christina), get. Laum Laumen aus ahm Puth, This Beumers huisvrouw.

48 THEUSS DALMANS

huwde 15 november 1615 te Gangelt met

49 ITGEN JACOBS

Matheus was afkomstig van Süsterseel en Itgen van Hastenrath.

a Peter = nr. 24.

50 LEONARD GORTS (IN DER SCHMITTEN)

Leonard woonde omstreeks 1610 te Hastenrath en was smid.

a Derich, gehuwd met Maria.

b Petgen = nr. 25.

ad a Derich Gorts alias Schmitz was 10-4-1674 doopgetuige. Ook hij was dus smid.

Hun kinderen ged. 6-8-1637 Gort, get. Leonart in der Smit, Entgen . . . Jans am Feldt uxora; 6-5-1640 Anna, get. Leonart Gortsz, Itgen Jans.

Maria, dochter van Derich Gortz, stierf 26 september 1652. Derich stierf 29 december 1678.

52 GERARD COENEN

huwde 7 februari 1616 te Gangelt met

53 GREETGEN VON NEERBEEK

Gerard Coenen (Cohnen) stamde uit Schümm, ten noorden van Gangelt. Zij woonden te Hastenrath. Gerahrt Connen stierf 27 juni 1655.

a 21-01-1617 Henrich.

b Winandus = nr. 26.

c Adamus, gehuwd Gangelt 21-5-1662 met Catharina Aretz.

d 30-11-1628 Meijken.

huw. get. 1616 Wincken von Neerbeck, de vader van de bruid.

doopget. a Peter Pievs, Liseken von Neerbeck; d Adam Nierbecks, Meiken Linnaerts.

ad b Winandt Cohnen aus Hastenraedt Gerhardus

Cohnensoon was 15-12-1656 doopgetuige van Odgen, kind van Winand an gen Kill aus Bruchsgen.

ad c Bij het huwelijk van a Winandus in 1656 werd als getuige Adamus Cohnen de broer van de bruidegom genoemd.

Adam werd bij zijn huwelijk Daem Gerhardts uit Hastenrath genoemd, get. Adamus Nierbeck, Lambertus Bruns.

Hun kinderen ged. 6-2-1667 (vader: Dahm Cohnen) Arnoldus, get. Leonahrt Dierichs, Maria Gorts; 5-3-1669 Maria (vader: Daem Gerharts), get. Wincken Gerharts, de weduwe Merken ufm Kamb. Daem stierf 12-10-1673 te Hastenrath.

54 GODEFRIDUS THEVIS

Gordt Thevis uit Hastenradt was 10 maart 1619 doopgetuige te Gangelt van een dochter van Gord Eitsen.

a Maria = nr. 27.

56 . . . MONTS

Hij woonde omstreeks 1630 te Hastenrath.

a Arnold = nr. 28.

b Gordt.

ad b Arnold Montz was 18-10-1639 en Giert Gort Montz huisvrouw was 28-12-1642 doopgetuige bij kinderen van Jan Kamps.

Bij het huwelijk te Gangelt 28-2-1672 van Johan Montz uit Hastenrath met Gertrude Laumen (= nr. 9) werden zijn vader Gort Montz, zijn broer Fredericus en zuster Elisabeth aanwezig. Deze Fredericus werd 19-6-1645 gedoopt, get. Gort Mons.

62 PETRUS DALMANS

huwde met

63 PETGEN GORTS

Zie de nrs. 24/25.

96 GERARD DALMANS

huwde met

97 . . . DAEMEN

hyp. Zij woonden te Süsterseel, ten zuidoosten van Hastenrath.

Gerard Dalmans werd na de dood van zijn schoonvader Jan Domens ophelder van land in het Roet.⁵⁾

Gerard Daelmans van Süsterseel verhuwde 17-8-1586 twaalf bunders aan de straat door het Raath naar Merkelbeek gaande. Reingenoten waren Giel Boers en Giel van Nierbeek. Jan Daemen van Raath verhuwde 11 juli 1630 dit leen na de dood van Gerard Daelmans.⁶⁾

a Matheus = nr. 48.

104 HENRICUS KOENEN

hyp. Neesgen Coenen, Henrich Coenendochter, was 6 januari 1618 doopgetuige te Gangelt.

a Gerard = nr. 52.

b Neesgen.

106 WINANDUS VON NIERBECK

Wincken woonde omstreeks 1595 te Hastenrath ofwel te Gangelt.

a Greetgen = nr. 53.

b Adam.

ad b Zijn kind te Gangelt (Hastenrath) ged. 10-2-1629 Arnoldt, get. Gerhardt Koenen, Mercken Arnoldt uit Hastenrath. Mogelijk was b ook de Adam N.N. uit Hastenrath die 5-10-1620 zijn dochter Catharina liet dopen.

194 JAN DAEMEN

Jan woonde te Raath onder Bingelrade.

Het Jan Daemenleen in het Raath en bij de Douve werd 4-5-1544 verheven door Jan Daemen in 't Rooth en na zijn dood door Lenart Elsen in 1562.⁷⁾

Jan Daemen heeft ontvangen, nu Jan Daemkens zoon Paulus, anno 1556.⁸⁾

Jan Daemen verhuwde twaalf bunder land waarop zijn huis stond gelegen aan de straat door het Root gaande naar

Merkelbeek. Gerard Dalmans werd hiermee 17-8-1586 beleend. Na de dood van Gerard Daelmans verheven 11-6-1630 door Jan Doemen.⁹⁾

a dochter = nr. 97.

b Paulus.

Het Jan Damenleen werd 10-3-1623 verheven door Gielis Vijgen maar het betrof toen slechts drie bunder.¹⁰⁾

Gielis was gehuwd met Catharina Daemen en was vermoedelijk een der erfgenamen.

Hendrik Daemen in het Roet betaalde 1571/73 schatting van leengoederen in het Land van Valkenburg.¹¹⁾

Adamus Hijnen (Daems ?) ex gen Raath werd 10-3-1614 te Bingelrade begraven.

Adamus Daems werd 3-1-1632 te Bingelrade begraven.

Leengoed op t Rooth: Daem Daemen Scheremecker, nu

Adam Daemen, 1664 Adam Daemen de Jonge.¹²⁾

Adam Daemen verkocht 8-10-1661 aan Gijsbert van Nierbeek land gelegen aan het voetpad van het Rooth naar Schinveld, reingenoot de weduwe Gillis Vijgen, Paulus Doemen, Hendrik Doemen.¹³⁾

ad b In 1579 stierf Paulus Daem op "Unser Lieber

Frawen Crutweing (15 augustus)" en werd te

Bingelrade begraven.

212 ADAM VON NIERBEEK

Als schepen te Gangelt werd 1558 vermeld Daem Gijsen oder von Nierbeek; 1559 Daemken Nierbeek; 1560 Daem Gijsen; 1562 Daem van Nierbeek.

a Winandus = nr. 106.

388 DAEM

Hij woonde te Raeth onder Bingelrade.

Vaesrade 1538 "Daem int Roet land aen den poepelwijden daer den Trichterwegh doergheyt".

Een Peter Daems alias van Bingenroet was priester van de Nieuwe Biessen te Maastricht. Hij stierf 15-10-1542.

a Jan = nr. 194.

424 GISBERT VON NIERBEEK

huwde met

425 . . . VON RUIR

alias VAN DOENRADE

Gisbert woonde te Raath onder Bingelrade. Gisbert van Nierbeek was 1544-1552 schepen van Gangelt.¹⁴⁾

In 1547 trad Gisbert op met zijn zwager Arnold Cleven en Daem van Doenrade, voogd van Gangelt.¹⁵⁾

Peter Penres van den Biesen ontving in 1555 het leengoed te Neerbeek dat Ghijs van Neerbeek, voogd te Gangelt, eertijds ontvangen had.¹⁶⁾

a Adam = nr. 212.

b Marten.

ad a Vermoedelijk erfde Adam het huis te Gangelt dat zijn grootvader Merten uit Doenrade bezeten had en bleven zijn afstammelingen wonen in het Guliks gebied.

ad b Marten van Nierbeek zal het huis van de Nierbeeks in Raath geerfd hebben. Hij stierf er 30-5-1594. Zijn grafkruis is te vinden op het kerkhof van Bingelrade.¹⁷⁾

In 1621 waren reingenoten van land te Merkelbeek

Merten van Nirbeek erfgenamen of Ruth in het Holt, Lenart Cleuters.¹⁸⁾

Een zoon van Marten zal zijn geweest Gisbert van Nierbeek. Hij was gerechtschrijver van de bank van Oirsbeek en werd gewoonlijk genoemd "de schrijver uit gen Rooth".

Een latere generatie werd gevormd door:¹⁹⁾

- Merten Nierbeeks liet te Gangelt dopen 22-1-1636 Leisbeth; 20-3-1639 Barbara.

- Barbara van Nierbeek uit Raeth huwde te Voerendaal 10-10-1623 met Gerard Weustenraedt.

- Jan van Nierbeek was secretaris van de schepenbank Oirsbeek. Jan huwde met Maria Rinx.

Mogelijk was hun zoon Gisbert van Nierbeek, de schout en later drost van Amstenrade en Geleen.

Jan stierf te Raeth in 1635 en werd te Bingelrade begraven.

- In september 1603 stierf Hendrich Schoffelen, gehuwd met Maria von Nierbeek, en werd te Bingelrade begraven.

- Marten van Nierbeek huwde Lisken Penris. Hij was 26-5-1597 pachter van de hoeve Sint Jans Geleen.

25-6-1618 ruilde Marten van Nierbeek land met zijn broer Jan.

12-1-1628 compareerde Marten van Nierbeek de oude met zijn huisvrouw Liesken in verband met landverkoop te Hobbeldrade.

17-11-1645 verkochten Gerard van Daniken, Merten Nierbeek en de erfgenamen van Daem Penris acht bunder land in het Geleender kamp aan Clement Nirbeek, Gielis Custers en Jan Penris.²⁰⁾

Er leefde omstreeks 1590 ook een Michiel van Neerbeek.

Het Velterleen te Raeth werd 18-6-1553 verheven door

Jan aan 't Veldt te Raeth; in 1590 door Michiel van Neerbeek; na zijn dood door zijn zoon Jan verheven 19-3-1599; 29-11-1622 door Hendrik Damen; 26-3-1666 door Gijsbert van Neerbeek.²¹⁾

850 MARTINUS VON RUIR alias VAN DOENRADE

huwde met

851 KATHRIJN (THRIN)

Meerten zou in een arme familie te Doenrade zijn geboren en in zijn jeugd varkens gehoed hebben. Hij genoot geen scholing maar leerde wel zijn naam schrijven. Hij klom op, werd helmdrager van J(ohan) Brempt von Lieck en later kapitein. Vanaf 1498 was Merten voogd in de heerlijkheden Gangelt en Millen.

Kritzraedt vermeldt in zijn kroniek dat Merten van Doenrade "vom schlechtem herkommen, wie ich von etlichen gehort er oder Gisbert sein Eidum erst einen Schweinhut . . . ; Juncker Jacob Brempt zu Etzenraet mir anno 1644 das er seines Uberaltvattern J(ohan) Lieck Helmtrage gewesen . . .".

Maar Kritzraedt kreeg het verhaal meer dan een eeuw na de dood van Merten te horen. En er bestond blijkbaar onzekerheid of niet zijn schoonzoon Gisbert von Nierbeek de zwijnenhoeder was geweest.

Meerten woonde te Ruir (Roer), een vrijgoed bij Etzenraeth. Merten van Doenrade verheef in 1537 (of iets vroeger) de hoeve Herink (Heringshof), noordoostelijk van Schinveld.

Merten bezat ook een huis te Gangelt aan de Sittarder straat.

Merten liet aan zijn zoon Gört van Ruir na de hoeve te Ruir. Deze verhuisde in 1540.

Mertens dochter, gehuwd met Herman Schaep, erfde de hoeve Hering. Door Herman Schaep in 1539 verheven. Mertens dochter, gehuwd met Gijs van Nierbeek, erfde het huis te Gangelt.

"Umb diesze Zeit (1538 ?) ist gestorben Merthen van Doenraed, hey 40 Jahr lang Vogt des ampts Millen und vermütlich zu Gangelt begraben da er ein Hausz gehabt." In 1543 werden Ghijs Nierbeek en zijn zwagers Gört van Ruir en Herman Schaep ondervraagd. Er was sprake van Gerten Gossensdr. die jaarlijks vier malder rogge van hen eiste. Vanwege een bepaling uit het testament van Merten van Doenraedt, opgesteld in het bijzijn van het gerecht van Gangelt.

"dat men Gerten Gossens dochter, Gobbels huisfrow soll geben vier malder roggen, ein eder na sijnen doet op eders gedeilten hoer levenlanck, off hondert Horsch guld. Darin Jan van Printhaigen ind Gijsz bewilligt haint ind dat wir gefraegt onsen Heer ind Vader off he einige sekerheit van onderpandt gesatt van 4 malder roggen ind er geandwort "Nein, wie woll het Gosgen Kaütz begehrt hett". West vaick das sich Trijnen sein dochter fronlich hielt und uns raitz folgden, sollen ihr ouch eder ein malder rogge geven.

Merthen die moelen zu Broemelen gegolden und ahn sich erworven in tijden ind wijlen Katrijnen sijner erster ehliker huisfrowen. Steszgen Staszzen is Gerten ehliker man auch gewest . . .

Tuicht Gört van Ruir dat sijn vader Merten zeliger vercleirt heit in sijnen testament dat hee Geerten Goszens geloiff hefft vor hoeren Smaitt ind darvan dat he jarlix Gerten gegeven 4 malder Roggen. Sijn vader aen hoem (Görten), Herman Schaeps, Jan Printhaghen ind Gijsz Nierbecks gebeden dat Herman dui dat testament schreiff ind die Gerichten van stunden aen geholt nemlich Goeszen Kautz, Severen Kreiten, Jannes Fijen, Sietz van den Horich. Herman vragden mijnen vader "Hoe is also?"

Ind ouch vor den Vehden is komen Geerten soen ind gemaent weg den 4 malder rogge ind is vortgegangen te doiner (Doenraed) bij Jan ind hoem ouch geheist . . .²²³

Merten was dus gehuwd met Kathrijn, "sijner ersten ehliche huisfrowen". Dit hoeft niet te betekenen dat hij hertrouwd is geweest. Bovendien wordt vermeld "Thrin was Gattin des Vogtes Merten van Roer 1533".²³³ En dat was kort voor zijn dood. Een van de dochters van Merten heette Trijnen.

Of de genoemde Jan van Printhaghen ook een verwant was blijft onduidelijk. Wel werd nog een andere schoonzoon, Gerhard von Hastenrath, vermeld.

5-8-1519 "Arrit von Wehrhagen erkennt vor dem Statthalter den Gerhard von Hastenrath, Swiegersohn (eydom) Martins von Doenrade (Dorae), derzeit Vogt zu Millen als mitbetheiligten an 3 Bunder Ackerland aus dem Unterlehen des Hofes Schafhausen zu Wehrhagen (Dwerhagen) an und zwar in Gegenwart des Godart Francken als Unterlehenherr."²²⁴

a dochter = nr. 425.

b Daem.

c Geurt.

d dochter, gehuwd met Herman Schaep.

e dochter, gehuwd met Gerhard von Hastenrath.

Noten

1. De DTB registers van Gangelt zijn berucht wegens hun onleesbaarheid. De inkt is op vele plaatsen grotendeels verbleekt. Gegevens uit deze registers bevatten dan ook vaak onnauwkeurigheden en hiaten. De parochie Gangelt omvatte Gangelt, Schümm, Kievelberg, Hastenrath, Mindergangelt, Niederbusch, Hohenbusch, Stahe, Kreuzrath en Vintelen. Er bestaat sinds enige jaren een uitgebreide klapper, vervaardigd door H. Jansen. Hoewel bij controle bleek dat deze niet feilloos is biedt ze toch een uitstekend hulpmiddel.
2. Het echtpaar Spetgens-Willems zijn de nummers 96/7 in mijn werk: Uit het duister van het verleden. Kwartierstaat Kreijns-Spaetgens herziene uitgave 1998. Dit artikel is mede een verbetering en aanvulling, o.m. met enkele generaties van Nierbeek, op de kwartieren van nr. 97 Elisabetha Willems.
3. Alle in het artikel genoemde kinderen, die een doopdatum hebben, werden te Hastenrath geboren en te Gangelt gedoopt. Tenzij anders vermeld.
4. GA Sittard Mankamer Born/Millen (in copie) 38 f. 101 vo.
5. Archief kasteel Amstenrade BV Leenregister van Spaubeek.
6. Archief kasteel Amstenrade BIII 6 Cijnskaart te Spaubeek.
7. RAL Archief heerlijkheid Wijnandsrade nr. 228.
8. GA Heerlen Landen van Overmaas nr. 1956 f. 149.
9. J. Habets: De lenen van Valkenburg in PSHAL 22 (1885) blz. 93, 107.
10. RAL archief Terworm nr. 6.
11. H. Pijs: Bijdrage tot de geschiedenis van de voormalige Heerlijkheid Schinnen in PSHAL 65 (1929).
12. RAL Collectie van de Venne nr. 40.
13. RAL Landen van Overmaas nr. 924.
14. J. Habets: De lenen van Valkenburg in PSHAL 22 (1885) blz. 133.
15. Ir. L. Eijssen: Kwartierstaten Eijssen-Alofs en Oosterbaan-Quant Roermond 1992 blz. 101, 102.
16. RAL Landen van Overmaas nr. 746 f. 148 vo.
17. Dr. J. Belonje; Genealogische en Heraldische Gedenkwaardigheden in en uit de kerken der provincie Limburg in PSHAL 96/97 (1960/61).
18. RAL Landen van Overmaas nr. 1985 f. 43.
19. Edm. M.A.H. Delhougne e.a.: Genealogieën deel IV blz. 265, 268.
20. Ir. L. Eijssen: Kwartierstaten Eijssen-Alofs en Oosterbaan-Quant Roermond 1992 blz. 93.
21. RAL Landen van Overmaas nr. 924.
22. J. Habets: De lenen van Valkenburg in PSHAL 22 (1885) blz. 91.
23. GA Sittard J. Kritzaedt: Croniek der Stadt, Kirspels und Gerichtzwange Gangelts bisz zum Jahr 1644.
24. Sammlung E. von Oidtmann, uitgegeven door H.M. Schleicher deel 4 mappe 330.
25. L. Gillissen: Das ältesten Mannbuch des Herrschaft Heinsberg Köln 1997 blz. 134. Gillissen wijst er op dat door de verschillende schrijfwijzen van Doenrade verwarring mogelijk is met Donrath bij Heinsberg-Waldenrath. Vanwege het dienen van Merten van Doenrade als helmdrager onder Johan Brempst von Lieck moet hier sprake zijn van Doenrade onder Oirsbeek.

A.M.A. MAASSEN

Willem Gebhard, sloper van het kasteel Geulle, en zijn familie

Het uit het begin van de zeventiende eeuw daterende kasteel van de grafelijke familie Van Hoensbroek - Geulle werd ruim twee eeuwen later, in de jaren 1845 tot 1848, afgebroken met uitzondering van de thans nog bestaande bijgebouwen. Opdracht daartoe werd gegeven door de toenmalige eigenaar, Emile Desiré Antoine, graaf d'Oultremont de Warfusée, die het kasteel in december 1842 via een notaris te Verviers (Be) van de eveneens Belgische grafelijke familie De Hamal had gekocht. Om onbekende redenen deed graaf d'Oultremont drie jaren later het duur betaalde kasteel voor nog geen f. 3.000,- weer van de hand om het te laten af te breken. Kopers, belast met de afbraak van het hoofdgebouw, het dempen van de grachten en het egaliseren van het terrein, waren een zekere Gebhard, een koperslager uit Maastricht, en zijn handlanger en stadgenoot, een zekere Lenaarts die dakdekker was. Aldus een artikel in het heemkundebled van Geulle "De Sjakel" van augustus 1972.

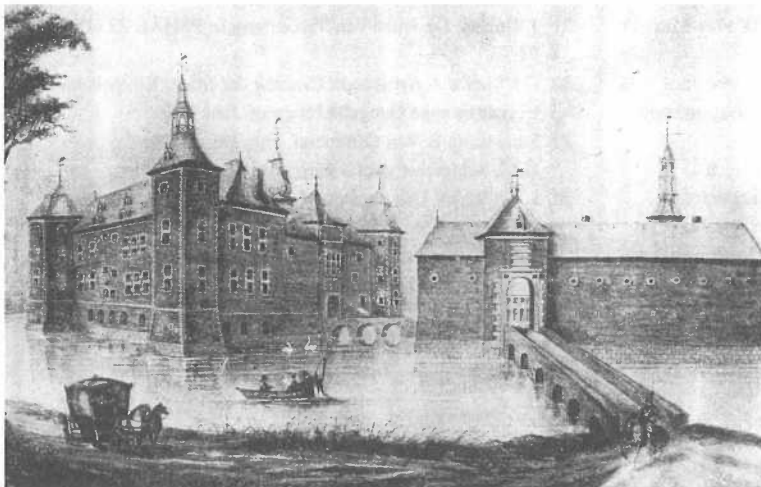
Wie was deze Gebhard?

Jan Willem Coenraad Gebhard werd te Maastricht geboren op 10 april 1808 (folio 46) als natuurlijke zoon van Anna Maria Gippard, zoals de naam in de Franse akte werd geschreven, couturière (naaister). Moeder trouwde later op 14 januari 1820 (folio 9) - zij was toen strijkster van beroep - met Paulus **van den Broek**, een kanonnier tweede klasse bij het bataljon artillerie Nationale Militie, nummer 1. Hij was 21 maart 1794 gedoopt in de Maastrichtse Sint Martinusparochie (DTB 94-61), als zoon van Wilhelmus Christiaan en Elisabeth Hessels, hoveniers. Nadat hij uit militaire dienst was gekomen, oefende hij het beroep van kleermaker uit.

Jan Willem Coenraad Gebhard trad als koperslagersgezel te Maastricht in het huwelijk op 14 april 1831 (folio 19) met Cornelia **van der Leur**, geboren te Maastricht 22 april 1812 (folio 53), als dochter van Joannes Arnoldus, van beroep kuiper, en van Catharina Jorissen. Het echtpaar kreeg in Maastricht zeven kinderen, te weten:

- **Maria** onder de naam Gippard, terwijl de vader de akte ondertekende met Gebhard (!), op 30 juni 1831 (folio 103); ouders woonden toen op de Markt; het meisje stierf de dag na de geboorte op 1 juli 1831 (folio 106).
- **Paulus Hubertus**, ook al Gippard met dezelfde ondertekening door de vader, op 3 juni 1832 (folio 83) in de Brusselsestraat; hij werd op 18 maart 1851 gekeurd voor de Nationale Militie en geschikt bevonden. Volgens het militieregister woonde hij toen in Maastricht en oefende het beroep van kuiper uit. Van hem is echter niets gevonden in de registers van de burgerlijke stand en van de bevolking in Maastricht. In 1857 vinden we hem terug in het bevolkingsregister van Bunde waar hij op 8 september werd ingeschreven in het gezin Vrancken - van der Leur. (Zie volgende paragraaf). Als zijn beroep werd daar vermeld dat hij dagloner was. Op 17 mei 1873 werd hij met zijn moeder, stiefvader en stiefbroer ingeschreven in Meerssen, komende uit Bunde. De kolom beroep is hier niet ingevuld. (Gemeentearchief van Meerssen, inv.no. 1329, folio 39)
- **Pieter**, dezelfde opmerking over de familienaam en de ondertekening door de vader, op 30 maart 1834 (folio 49) in de Koestraat; woonde als schrijnwerkersgezel in Bunde toen hij op 29 maart 1853 werd goedgekeurd voor de Nationale Militie. Op 12 maart 1860 (folio 39) in het Maastrichtse ziekenhuis overleden. Was ongetrouwd.
- **Maria Josephina**, van nu af aan de familienaam als Gebhard, op 25 juni 1836 (folio 100) in de Koestraat. In het Maastrichtse bevolkingsregister 1850-1860 bekend onder de naam Sophia. (register 5, folio 944 en register 28, folio 5617)
- **Isabella Hubertina**, op 5 oktober 1838 (folio 136), ook in de Koestraat; zij overleed aldaar 6 december 1839 (folio 148).
- **Michiel Willem**, op 1 februari 1841 (folio 19) aan hetzelfde adres, vader werd nu koperslager genoemd. Deze zoon vestigde zich als schrijnwerker in Maastricht aan de Markt na zijn huwelijk te Bunde op 3 oktober 1870 (akte 5) met de Bundense jonge dochter Anna Margaretha **Keijzers**, geboren 29 april 1845 (akte 6) als dochter van het landbouwersechtpaar Pieter en Anna Maria Kempeneers. Er werden vijf kinderen geboren. Zijn echtgenote overleed te Maastricht 25 oktober 1881 (folio 162) vijftien dagen na de geboorte van haar laatste kind, dat overigens ook bijna twee maanden later overleed. Michiel Willem hertrouwde te Maastricht 22 augustus 1883 (folio 129) met de Maastrichtse jonge dochter Maria Catharina Hubertina **Maniquet**, geboren "op" de Boschstraat 2 februari 1855 (folio 23), dochter van Jan Theodoor, "geëmployeerde bij den ijzeren spoorweg" en van Maria Hubertina Leonard, mutsenmaakster. De ouders waren tegen het huwelijk van hun (hoogzwangere) dochter, want vader, die toen koetsier was, verscheen niet voor de kantonrechter om toestemming voor het huwelijk te geven. Daarom werd op 14 augustus 1883 akte verleend door de kantonrechter.

Foto van een aquarel van het kasteel van Geulle vóór de afbraak.

Met zijn tweede vrouw kreeg Michiel Willem nog vijf kinderen. Op 11 april 1917 (folio 62) overleed hij in zijn woning in de Sint Pieterstraat te Maastricht. Voor het nageslacht van Michaël Willem zie hierna de aan hem gewijde paragraaf.

- **Maria Hubertina Wilhelmina**, op 30 oktober 1843 (folio 162) aan hetzelfde adres in de Koestraat. Nadat Gebhard het afbreken van het Geulse kasteel was gegund, verhuisde hij metterwoon naar Geulle. Daar nam hij zijn intrek in het poortgebouw, dat evenals de andere dienstgebouwen niet in de afbraak was begrepen. Als bijverdienste verkocht hij in een tot gelagkamer ingericht lokaal drank ten nadele van de plaatselijke herbergiers. In Geulle werd nog een dochter
- **Maria Catharina Hubertina** geboren en wel op 31 december 1846 (akte 30). Zij trad 6 februari 1871 te Bunde (akte 2) in het huwelijk met Lambert **Lenssen**, wonende te Luik, dienstknecht, geboren te Aldeneik, gemeente Maaseik (Be), 1 maart 1837, zoon van Jacobus en Anna Beatrix Graus.

Op 24 september 1848 (akte 21) overleed Willem Gebhard te Geulle. Werd bij de geboorte-aangifte van zijn laatste dochter in Geulle als beroep van de vader genoteerd "herbergier op het kasteel", de overlijdensakte noemt hem met een zeker *dédain* "sloper van gebouwen".

Tweede huwelijk van Cornelia van der Leur

Zijn weduwe keerde op 1 oktober 1850 met de nog in leven zijnde zes jeugdige kinderen Gebhard terug naar Maastricht en ging wonen in de Boschstraat, waar zij de beroepen winkelierster en herbergierster uitoefende. Uit haar Geulse tijd had zij kennelijk een vriend overgehouden. Een jaar later, 22 november 1851 (1e Bijv. folio 23) trouwde zij te Maastricht met Jacobus **Vrancken**, schrijnwerker, geboren te Geulle 27 februari 1817 (akte 15), wonende aldaar, zoon van Jacobus en Sophia Bours. Deze verbintenis leidde al op 19 januari 1852 (folio 13) tot de geboorte van dochter **Maria Hubertina** in de Rechtstraat te Wijk-Maastricht. Het verblijf in Maastricht was echter maar van korte duur. Op 28 juni van datzelfde jaar verruilde het gezin Vrancken - van der Leur de stad voor het nabij gelegen Bunde. Zoals boven gezegd, werd ook (stief)zoon Paul Hubert Gephard vijf jaar later op 8 september 1857 bij hen ingeschreven, zonder vermelding van zijn vorige woonplaats. (Gemeente-archief Meerssen, bevolkingsregister Bunde, inv.no. 448, folio 70). In Bunde werd op 15 maart 1855 (akte 5) nog een kind Vrancken geboren, een zoon **Hubertus Jacobus**. Deze zoon oefende aanvankelijk net als zijn vader het beroep van schrijnwerker uit. Hij huwde driemaal. Bij zijn derde echtgenote Anna Maria Hubertina **à Campo**, een in Bunde wonende 23-jarige jongedochter, geboortig van Nuth, met wie hij op 7 september 1893 (akte 5) te Bunde trouwde, verwekte hij te Maastricht tien kinderen van wie er zeven als kind stierven. Hubertus Jacobus Vrancken, die later een verhuisbedrijf had, overleed te Maastricht op Kerstdag 1933 (akte 658), zijn echtgenote eveneens te Maastricht 29 mei 1942 (akte 369). Verdere uitweiding over deze stiefbroer van de Gebhards valt buiten het kader van deze bijdrage. Ik wil alleen er op wijzen dat zijn op een na oudste kind, Jeanne Marie Antoinette **Vrancken**, geboren te Maastricht 29 juni 1903 op Kerstavond 1999 aldaar overleed. Zij was echtgenote van mr. Paul Marie Hubert **Ballieux**, oud-kantonrechter te

Maastricht. Haar man volgde haar op bijna 99-jarige leeftijd op 4 maart 2001.

Terugkerend naar het echtpaar Jacobus Vrancken-Cornelia van der Leur zij vermeld dat zij op 17 mei 1873 samen met Paul Hubert Gephard en Hubert Jacob Vrancken naar Meerssen verhuisden. (Gemeente-archief Meerssen, bevolkingsregister Meerssen, inv. no. 1329, folio 39) De andere kinderen waren kennelijk allemaal uitgevlogen. Waarheen is niet meer na te gaan, want in Bunde is een hiaat van twintig jaar in de bevolkingsregisters. Ook van Paul Hubert Gebhard is niets teruggevonden. Op 10 december 1891 kwamen de echtparen zonder kinderen via Meerssen terug naar Maastricht waar zij gingen wonen in de Platielstraat. Dat oude bomen niet moeten worden verplant, bewees zich ook hier. Jacobus overleed 14 december 1891 (1ste bijvoegsel, folio 25), Cornelia op 7 augustus 1892 (folio 138).

De kinderen van Michiel Willem Gebhart

In tegenstelling tot de bovenvermelde schaarse gegevens over het verdere leven van de kinderen Gebhart-van der Leur, is over het nageslacht van Michiel Willem iets meer bekend. Deze vestigde zich vanuit Bunde als schrijnwerker met zijn eerste vrouw Anna Margaretha **Keijzers** in Maastricht aan de Markt. Daar werden achtereenvolgens geboren:

- **Jacobus Hubertus** 14 mei 1871 (folio 92), schrijnwerker. Goedgekeurd voor de Nationale Militie. Volgens het bevolkingsregister is hij 12 april 1893 naar Luik vertrokken;
- **Maria Hubertina Carolina** 18 maart 1873 (folio 59). Zij werd onderwijzeres en vertrok naar Kerkrade, waar zij ook op 20 november 1899 (akte 77) in het huwelijk trad. Bruidegom was Frans **Sijstermans**, geboren aldaar 2 december 1873 (akte 173) als zoon van Jan Nicolas en Maria Helena Pennings, werklieden.
- **Joseph Hubert** 13 september 1876 (folio 187). In 1890 vertrokken naar Schimmert. Op 18 december 1895 vrijgesteld van militaire dienst wegens broederdient.
- **Maria Hubertina** 26 mei 1878 (folio 108). Werd dienstbode te Maastricht, kwam nadien in de psychiatrische inrichting Calvariënberg aldaar terecht en werd in 1927 afgeschreven naar een soortgelijke inrichting in Venray (L).
- **Adolf Hubertus** 10 oktober 1881 (folio 212), overleden 21 december van hetzelfde jaar (folio 185). Inmiddels was moeder Gebhard-Keijzers, zoals hierboven gezegd op 7 november gestorven vermoedelijk als gevolg van het kraambed.

Na de hertrouw in 1883 met Maria Catharina Hubertina **Maniquet**, kwamen vijf kinderen Gebhart ter wereld in de Helstraat, thans Sint Bernardusstraat, te weten:

- **Johannes Hubertus Theodorus** 24 september 1883 (folio 188), schrijnwerker. Werd als timmerman op 26 augustus 1904 overgeschreven naar het Maastrichtse garnizoen.
- **Maria Hubertina** 23 december 1885 (folio 261). Deze Maria Hubertina werd ook dienstbode, eerst in Maastricht, toen in Luik, daarna weer in Maastricht. Op 30 september 1909 vertrok zij naar Aken. Daar beviel zij van een zoon **Theodor**, die na een jaar, op 23 december 1909, overleed te Heel en Panheel (akte 63). Aangifte van dit overlijden geschiedde door rector Renier Driessen aldaar.

Foto van het thans nog bestaande poortgebouw, dat in gebruik is als woonhuis.

- **Maria Hubertina Elisabeth** 1 augustus 1888 (folio 162). Zij vertrok 12 december 1912 naar Luik.
- **Eugène Hubert** 16 augustus 1891 (folio 189), schrijnwerker. Woonde bij de keuring voor de Nationale Militie in het Belgische Visé. Vertrok 1 augustus 1910 naar Kampen.
- **Maria Hubertina Josephina** 26 oktober 1893 (folio 254). Werd modiste en ging 18 januari 1918 samen met haar moeder, inmiddels weduwe geworden, wonen in de gemeente Sint Pieter, sedert 1920 gemeente Maastricht. Beiden leefden nog in 1942.

De voorouders van Jan Willem Coenraad Gebhard

1. Zoals boven vermeld, was Gebhard's moeder **Anna Maria (Gippart)**. Zij werd gereformeerd gedoopt te Maastricht op 23 juli 1780 (DTB 106-277) als dochter van Nicolaas Conraad Gebhardt, die kleermaker was en van Petronella Boers. Als enige doopgetuige is vermeld Anna Maria Nolens. Zij had nog een zus, Anna Elisabeth, eveneens te Maastricht gereformeerd gedoopt op 7 januari 1778 (DTB 106-253) met als doopgetuigen Anna Elisabeth Beuler en Frederik Fahner. Deze zus, ook strijkster, overleed ongehuwd op 32-jarige leeftijd te Maastricht in de Vijfharingenstraat op 17 mei 1810 (folio 63). Anna Maria zelf overleed te Maastricht 6 mei 1862 (akte 57) 82 jaar oud in de Stokstraat, als echtgenote van Paulus van den Broek.
2. **Grootvader Nicolaus Conradus** Gebhardt werd in de Lutherse gemeente te Maastricht gedoopt op 31 augustus 1741 (DTB 139-83) met als doopgetuigen Nicolaus Güeth en Catharina Maria Terban. Hij overleed te Maastricht 6 januari 1814 (folio 22) in de Jodenstraat en was toen weduwnaar van **Petronella Boers**. Van hun huwelijk en de afkomst van zijn vrouw heb ik niets kunnen vinden. Van Petronella Boers is alleen bekend dat zij 29 februari 1796 werd begraven op het kerkhof van de Maastrichtse St. Mathiaskerk die destijds in gebruik was bij de gereformeerde gemeente (DTB 125-29).
Uit het doopboek van de Lutherse gemeente is verder bekend dat Nicolaus nog een oudere broer Andreas Conradus had, die op 4 maart 1740 werd gedoopt (DTB 139-82) met als doopgetuigen Andreas Conradus Rhebock en Anna Catharina Bruckmans, alsmede een jongere broer en zus. Dezen waren van een tweeling,

gedoopt op 14 februari 1744 (DTB 139-86). De jongen heette Fridericus Tobias, met als doopgetuigen de heer Sandberg en Clara Elisabeth Tielemans. Het meisje, Ida Barbara, had als doopgetuigen Herman Hundertmarck en Ida Rocks. Frederik Tobias overleed op 23 jarige leeftijd en werd volgens het gereformeerd overlijdensregister 29 juni 1767 op het kerkhof (van de St. Mathiaskerk) begraven (DTB 124-24).

3. De ouders van Nicolaus en de andere evengenoemden, en dus de **overgrootouders** van Jan Willem Coenraad, waren **Johan Coenraad Gebhardt en Joanna Esther Vigenheim (Vijgenheijm)**. Zij waren 15 mei 1739 in de gereformeerde gemeente van Maastricht in ondertrouw gegaan en op 31 mei getrouwd (DTB 113-44). Volgens het trouwboek was de bruidegom geboortig van Quedelingburg en de bruid van Maastricht en beiden woonachtig in Maastricht. Deze Johan Coenraad werd onder de naam Geppart op zijn veertigste burger van Maastricht in het kleermakersambacht. Hij legde de eed af op 19 juni 1739 (burgerboeken, deel VII, folio 274). Blijkens de inschrijving was de nieuwe burger geboortig van "Quedelingborg in het Brandenborges". In trouwboek en burgerboek is, denk ik, de schrijfwijze der plaatsnamen een verbastering van Quedlinburg. Deze plaats ligt in de Harz, zo'n 60 km ten zuidwesten van Maagdenburg, in het land Brandenburg. Zijn echtgenote die geboortig zou zijn van Maastricht heb ik niet kunnen vinden in de doopboeken. Wel was er een echtpaar Vigenheim - van der Linden dat in de parochiekerk van Sint Jacob kinderen liet dopen rond 1715, de tijd waarin ook Joanna Esther, gelet op de huwelijksdatum, geboren moet zijn. In dit doopregister is vermeld dat de vader a-katholiek was. In het gereformeerd huwelijksregister staat de ondertrouw vermeld op 11 februari 1701 van Hans Hendrik Fiegenheijm, geboortig van Cassel en Maria van der Linden uit Maastricht. Zij trouwden voor de dominee 27 februari 1701. (DTB 111-59)

Andere Gebhardts in Maastricht

Johannes Coenraad Gebhardt en zijn familie waren niet de enige Gebhardts in Maastricht. Onder de uit Duitsland stammende naamgenoten van wie een familieband niet is vastgesteld, kwamen nog al wat garnizoenssoldaten voor, die van huis uit Evangelisch-Luthers waren. Van 1722 tot 1730 was hier ter stede zelfs een dominee met de naam Philip Friedrich Gebhard. Deze vetrok na zijn Maastrichtse tijd naar Ilmenau in Thüringen, zo'n 40 km ten zuiden van Erfurt.

- In het gereformeerd huwelijksregister werden gevonden:
- Hendrik Sebald Gebhart en Catharina **Komans**, ondertrouw 27 mei 1746 met de aantekening : roepen geschorst tot nader order. De man was geboortig uit het Hannoverse en soldaat in de compagnie van kapitein Schmid de Grunck, de bruid was weduwe van Michiel Peltz. Beiden waren zij woonachtig in Maastricht. (DTB 113-53)
 - Michiel Gebhart en Geertrud **Clooter**, ondertrouw 27 april en getrouwd 13 mei 1742. Hij was geboortig van Oppenheim en soldaat in de compagnie van kapitein van Stapelen, en zij van Aldenhoven. Beiden woonden in Maastricht. (DTB 113-77)
 - Georg Gebhard en Maria Gertrud **Herstal**, ondertrouw 2 juni en getrouwd 18 juni 1758. Hij was weduwnaar en

- soldaat in de compagnie van majoor De Lavaux, zij was geboortig van Eijs. Beiden woonden zij in Maastricht. (DTB 114-36) Dit echtpaar liet zijn huwelijk op dezelfde 18e juni ook katholiek inzeggen en wel in de Sint Martinusparochie. (DTB 92-25) De huwelijksgetuigen waren daar Martinus Bratz, Joannes Herstal, Maria Catharina Hupkens en Maria Hermans. In Sint Jacob lieten zij dopen een Johannes Antonius op 24 juli 1759 (DTB 58-63) met als doopgetuigen Renerus Heggens en Maria Schlosser, en een Johannes op 2 mei 1762 (DTB 58-88) met de doopgetuigen Joannes Henricus Eijller en Maria Catharina Hupkens. Vader Georg werd protestant begraven 8 maart 1793. Hij was toen korporaal in het 1ste bataljon van het 2e regiment van luitenant-generaal vorst van Waldeck. (DTB 123-165)
- Verder is er een echtpaar Theodorus **Kephard**, ook een soldaat, en Henrica **Janssen**. Dat laat in dezelfde kerk dopen een Mathias **Gephard** op 14 oktober 1754 (DTB 58-19) met als doopgetuigen Mathias Pafel en Joanna Erremans en een Johannes Henricus op 6 februari 1756 (DTB 58-33) wiens doopgetuigen waren Joannes Henricus Aijlert en Oda Nagan. Mathias werd protestant begraven 30 maart 1794 als soldaat onder de compagnie van kolonel Schutter van het 1ste bataljon van het regiment van luitenant-generaal baron van Wilcke. (DTB 126-12)
 - Dan is er nog een echtpaar Philip Gebaert (als dat Gebhard is ?) en Berendina **Lemaens**, dat op 29 augustus 1729 een zoon Adriaan gereformeerd laat dopen. Geen getuigen genoemd. (DTB 105-192)

- Op 1 juli 1746 gingen in ondertrouw met attestatie van Steenberg dd. 25 juni, Laurent **Kephard**, soldaat in de compagnie van majoor De La Millieré en Anna Maria **Scheer**, beiden geboortig van het Saarbursche, maar wonende te Maastricht. (DTB 113-154) Geen trouwdatum genoemd. Laurens **Gebhard** werd op het gereformeerde kerkhof begraven 9 september 1785 en was toen grenadier van Zijne Hoogheid de Prins van Baden. (DTB 123-109)

In het gereformeerd begrafenisboek komen we nog tegen:

- op 9 maart 1758 Adriana Giphardt, dochter van Johan Giphardt, kanonnier van de artillerie (DTB 122-66);
- op 29 maart 1773 Johannes Gebhaerd zonder verdere aanduiding (DTB 124-89);
- op 19 april 1784 Christiaan Gerpracht (ik neem aan dat het Gephard is), soldaat in het 1ste bataljon van de vorst van Waldeck (DTB 123-91).

Vanaf de Franse tijd is het aantal Gebhards beperkt tot de hierboven beschreven burgerfamilie. Dat is niet verwonderlijk omdat na de capitulatie van Maastricht op 4 november 1794 voor de Franse revolutionaire legers onder bevel van generaal Kléber, de Staatse gouverneur, de prins van Hessen-Kassel, samen met het garnizoen waarvoor hij vrije aftocht had bedongen, de stad verliet.

De foto's zijn uit "De Nederlandse monumenten van geschiedenis en kunst", deel V, eerste aflevering, Staatsdrukkerij 's-Gravenhage 1962.

Zij komen ook voor als platen XI resp. IX in "Uit Geul's Verleden" van pastoor Aug. C. Kengen, Sittard 1926.

L.J. GUBBELS

Maastrichtse snippers

In het Stadsarchief van Maastricht bevinden zich de boeken van de commissaris van politie. Deze boeken bestrijken de periode 1836 tot en met 1850. De commissaris vermeldt hierin alle bijzonderheden die in de stad plaatsvinden waarbij de politie is moeten optreden. Onnodig te zeggen dat deze boeken vele interessante gegevens bevatten over het Maastricht van destijds, waarbij soms ook familieleden, al dan niet in "gunstige" zin genoemd worden.

Enkele snippers

1836 no. 909

Op heden den vierden December 1800 zes en dertig compareerd voor ons Louisa Busen huisvrouw van Franciscus Begas, spekslager, wonende op de brusselsche straat alhier, aangifte doende als volgt:

"dat op den 27 November 1836 des avonds circa zes uren ten haare huize is gekomen een aan haar met naam onbekende militair zijnde van de infanterie vragende om een varkenspoot te koopen - zij comparante een schotel met varkenspoten ter uitzoeking voor dien militair gezet heeft. Dat gezegde militair uit den voor hem gezette schotel een varkenspoot heeft uitgezocht, zeggende "bewaard mij die ik heb geen centen bij me" Nadien heeft hij de woning van de comparante verlaten, doch diezelfde avond even na zeven uren terruggekeerd.

Dat even nadat dien militair zich alleen in de winkel van de comparante bevond, alstoen inkwam Maria Römer oud twaalf jaren

stiefdochter van Straus wonende op de kommel, welke ontwaarde dat dien zelfden militair met het lighaam over de daarstaande winkelbank leide, en zijne hand in de geopende geld lade had.

Dat de comparante in het voorhuis komende, aldaar den meergemelde militair en Maria Römer vond, terwijl dien zelfden militair aan haar comparante, om de door hem vroeger gevraagde en ter zijde gelegde varkenspoot vroeg en van dien militair enkele centen ontving.

Dat de comparante van Maria Römer na het vertrek van dien militair, mededeling ontving dat hij, met de hand in de geldlade was geweest en zij alstoen bij het nazien der daarin leggende gelden bespeurde er eenige tien cent stukken en enkele centen uit ontvreemd waren.

Gedaan te Maastricht op dag en datum als in het hoofd deezes gemeld wordt, door mij ondergetekende kapitein belast met de algemeene politie J.J.....?

◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆

Opgelost!

Afgehakt hoofd gevonden voor een der sluisdeuren der Maasmolen te Maastricht op 27 Maart 1832. (G.A.Mst).

Aan den heere Rechter van Instructie bij de rechtbank van 1sten aanleg, alhier.

Toezending Eener verklaring van den officier der gezondheid 2der 3de klasse Christiaan Frederick Carel Diederick Von Genmningen, alhier in garnizoen. Waaruit blijkt, dat het mannelijk hoofd, op heden gevonden voor een der sluis Deuren der Maasmolen te Maastricht, door voornoemde officier van gezondheid, van het Cadaver van Joannes Van Ree, fusilier bij de 1ste Kompie 1ste Bataljon der 13 afdeeling infanterie, in het militaire hospitaal alhier overleden op den 24 Maart 1832, is afgenomen geworden en op den 26 ste Maart daar aan volgende door hem in de Maas is geworpen. Deze verklaring bevat tevens de erkenning van het voornoemde aangehaalde hoofd, door den meergemelden officier van gezondheid.

N.192

Op heden den 23 Juni des jaars 1852 verklaren wij ondergetekende Louis Francois Keijzer 2de commissaris van politie der stad Maastricht onder den eed bij den aanvang onzer bediening gedaan dat gisteren in de vooravond omstreeks kwartier voor 9 ure van wegen Celestena Knapen huisvrouw Gillis Kies, winkelierster wonende in de Jodestraat alhier aangifte wierd gedaan, dat zij ten hare huize een dief boven op de achterkamer had betrapt en onder opzicht van twee personen wierd gevangen gehouden.

Tot welk einde wij, alsmede den Heer Arnold adjunks van politie met de dienaren van politie Hendrik Benning en Jacobus Everhardus Soeters ons ter plaatse hebben begeven, alwaar wij geleid door opgenoemde huisvrouw Kies ons op genoemde achterkamer hebben begeven, alwaar ons door haar een persoon wierdt aangewezen welke zij eenige ogenblikken te voren opheter daad betrapt had om worst welke op deze kamer in menigte aan de zolder hingen te stelen. Dat wij hierop zijnen naam, ouderdom kwaliteit enz. vraagde.

Verklaart genaamd te zijn: Willem Begas oud 27 jaren metselaars gezelschap wonende ten zelfde huize op eene boven voorkamer. Waarna de huisvrouw hare aanklagten vervolgde ons in zijne tegenwoordigheid verklaart dat hij omtrent 7 maanden daar ten huize woonachtig was, dat zij sedert eene geruime tijd vermoeden had dat er oneerlijke lieden in haar huis omgang hadden, reden dat zij uit een gesloten kist welke op die zelfde achterkamer stond tusschen de 45 en 50 gulden geld had vermist.

Dat zij laatst leden zondag genoemde Begas betrapt had dat hij op die zelfde kamer was en vooraan bij het ingaan der kamer stond rond te zien, zoodat zij daardoor op hem vermoeden kreeg. Dat zij gisteren in de vooravond aan haar zuster Constance bij haar inwonend zegde ik ga mij op de achterkamers eens verschuilen. Tegen dat Begas tehuis komt, en gij moet aan hem zeggen dat ik uit ben, dat dit alzoo geschiede.

Zijnde Begas naar boven op zijn kamer is gegaan alwaar hij zijn schoenen uit deed en onmiddellijk daarop, de kamerdeur van de klaagster opendeed en kwam alzoo op zijn kousen zacht de kamer binnen, hebbende een korf bij zich, benevens een stok met een mes erop gebonden,

klom op een aldaar staande tafel en reikte met dit werktuig omhoog om de worst van de zolder af te sneiden. Zijnde eene hoogte van ongeveer drie Ned. Ellen, op welke ogenblik de klaagster te voorschijn kwam, waardoor hij de uitwerking van zijne misdadige poging . . . riep luidkeels om hulp, als wanneer, Joseph Geelen bakkersknecht wonende te wijk in de rechtstraat, en Pieter Johannes Franssen bakkersknecht bij Boosten achter het vleesschhuis naar boven kwamen, hem vasthielden en tot op onze aankomst hadden bewaakt.

Na deze verklaring hebben wij Begas gevraagd wat hij daartegen had in te brengen, zeide hij het was de eerste maal, ik wolde maar eens van de worst proeven. En op de vraag waartoe hij dan een korf bij zich had zeide hij zeer verward en na eenig bedenken om de worst in te laten vallen. Op de vraag omtrent de diefstal van het geld zeide hij dit heb ik niet gedaan daar weet ik niets van. Waarop de huisvrouw aan hem toevoegde, waarom hebt gij straks dan gezegd dat gij het mij zoud terug geven met 20 cents in de week, zeide hij, ja dat is waar maar ik heb het toch niet genomen.

Waarna wij zijn overgegaan van in zijne kamer eene nauwkeurige huiszoeking te verrigten het welk het navolgende resultaat heeft opgeleverd.

Binnentredende bevonden wij drie comodes, een kleerkast, een ronde tafel, en nachttafel. Een ledikant met beddegoed en gordijnen benevens eenige groote en kleine schilderijen aan de wand. In de eerste comode in de bovenste lade vonden wij een zilver theelepeltje welke hij zeide gevonden te hebben alsmede onderscheidene kleine sleuteltjes, stukjes oud koper en ijzer die hij zegde zeer lang te hebben, in de tweede lade vonden wij onder zijne kleding vier nieuwe mutsen of petten waarvan 3 het etiket droegen van P.H. Konet fabrikant van hoeden en mutsen in de groote Staat te Maastricht en een zonder etiket, terwijl een vijfde muts van dezelfde soort doch gedragen, op eene kast. Op de vraag hoe hij daar was aan gekomen, zeide hij, ik heb lang geleden vijf mutsen van eene vrouw gekocht die ik niet kende. In de onderste lade vonden wij eene groote linnen zak gemerkt A 969. Deze zeide hij weet ik niet hoelang ik die heb, ik heb nog een op de zolder met aardappelen, en was zinnens daar een stroozak van te maken. Ook vonden wij in deze lade twee pakken groene erwten, ieder in een vuil hemd gewikkeld, die hij zeide overgehouden te hebben telkens als hij een half lieter erwte van de vrouw had gekookt, doch het onmogelijke hiervan hem onder het oog brengende bekende hij eindelijk deze ook van de zolder ten huize van de klaagster gestolen te hebben, zeggende hierbij ik heb er ook gekocht.

in de tweede comode hebben wij geene verdachte voorwerpen gevonden alsonder dezelve een paar oude grijze zokken die de huisvrouw Kies aan erkend van de hare, en op haar zolder te hebben gelegen, dit spreekt hij tegen en zegt dat een werkvrouw van Daenen uit de Breedestraat die voor hem gebreid had.

In de derde comode bevonden wij in de bovenlade een gedeelte kaneel en eenige vellen van gerookte worst. De kaneel zeide hij heb ik bij de Heer Bakker te wijk gekregen en die vellen zijn van een worst die ik laatstleden vrijdag op de markt heb gekocht, voor 30 cents. Hem hierover onderhoudende bekend hij eindelijk de kaneel bij den Heer Bakker ruim 14 dagen geleden tijdens hij daar aan het werk was te hebben ontvreemd. Doch bij

de vellen worst persisterde hij bij zijne eerste gezegdens ofschoon wij hem aanbemerken dat een eindje bij de vellen is welk met een dovinje? is vastgemaakt. Dit een gebruik is van de Geldersche worst zoo als die aan welke hij betrapt is. In de hangkast hebben wij bevonden een splinter nieuwe zwarte jas een dito broek en een dito ronde buis, dewelke ofschoon niet gedragen, hij verklaart ruim zes jaren gehad te hebben. Welke verklaring ons niet aannemelijk is voorgekomen maar wel vermoedelijk van het gestolen geld van de huisvrouw Kies is gekocht geworden om als bruidegomskleed te dienen aangezien wij in tusschen vernomen hebben dat hij op het punt stond om met Isabella Jongen, wonende bij haar ouders in de wijkersbrug in het huwelijk te treden. In het overige gedeelte der meubels hebben wij geene verdachte goederen meer gevonden. Waarop wij met hem op den zolder zijn gegaan waar wij de tweede door hem opgegeven zak met aardappelen hebben gevonden, zijnde dezelfde gemerkt K 1428. Zonder verder op die zolder hetgeen eenige aanmerking verdient te hebben gevonden en onze huiszoeking hier op geëindigd hebben beschouwd. Diensvolgens hebben wij de navolgende voorwerpen in beslag genomen om als stukken van overtuiging verzegeld ter griffie der regtbank te worden gedeponeerd

- a) als de stok met het mes en enenige eindjes touw
- b) de korf
- c) het zilver theelepeltje
- d) vijf laken mutsen of petten
- e) twee pakken erwten ieder in een vuil hemd gewikkeld
- f) een paar oude grijze zokken
- g) een pak kaneel
- h) eenige velletjes van gedroogde worst door ons in een lap gewikkeld en verzegeld
- i) twee linnen zakken

Dat wij hierop den beklagde voorlopig hebben aangehouden, zijne kamerdeur en gesloten en de sleutel daarvan met hem tot nader onderzoek naar het kantoor van politie overgebracht. Dat wij door opsporing verder hebben ontdekt dat Begas op den 26, 27, 28, 29, 31 Maart alsmede 1 en 2 April 1851 ten huize van den Heer Kams - Schotte werkzaam op het St. Servaas klooster, alhier als witter in dienst van zijn meester Boers wonend te wijk te hebben gewerkt diensvolgens hebben wij aan mejuffrouw Julie Schotte echtgenote van den Heer Kamps, . . . vernoemd de 5 petten of mutsen alsmede de twee linnen zakken vertoond dewelke dezelve voor haar wettigen eigendom aanerkende ons ter hand stellende 3 mutsen als stukken van vergelijking. Dat wij hierop Begas van deze onze bevinding hebben doen kennen hierop deze diefstal ook heeft aanerkend en beleden. Eindelijk hebben wij ook als bevestigd bevonden dat Begas ongeveer drie weken geleden ten huize van de echtelieden Gerard Frans Betker negotiant te wijk woonende heeft gewerkt en dat zij ook werkelijk ongeveer een Ned. pond kaneel uit een der balen kaneel vermisen. En tenslotte hebben wij de aan ons ter hand gestelde drie mutsen als stukken van vergelijking verzegeld om ter griffie der arrondissements regtbank te worden gedeponeerd. En daaruit het bovenstaande alzo genoegzaam blijkt dat Willem Begas zich aan onderscheidene diefstallen heeft schuldig gemaakt, zoo hebben wij hem aan gehouden teneinde met dit Proces verbaal gesteld te worden ter beschikking van de

HeerOff. van justitie bij de arrondissements rechtbank alhier gedaan te Maastricht op datum als boven vermeld.

◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆

Maastricht 1840.

Brief geschreven door weduwe Simons, gericht aan de commissaris van politie van Maastricht.

Maastricht den 26 Maart 1840

Mijn heer de comi saris ik maak uw bekend dat ik maastricht verlaten moet en mijn kost zoeken moet ik door de groten armoed ik mijn arm kinderens verlaten moed door de grooten armoed welke ik uw come saris uw mijn kinderen in hande stel
Als vader en denken dat gij daar zorgen voor zult ik arme wedewe ik heb zoo lang geteerd als ik iets gehad heb en ik de heer nooit lastig gevallen ben want de grooten nood heb mijn gedwongen om mijn armen kinderen te verlaten want hadden de schuldenaars mijn niet zoo lastig gevallen dan had ik het nog niet gedaan daar om Eedele kom saris ver zoek ik u vriendelijk dat gij voor Mijn Armen kinderens zult zorgen ik stel ze uw als vader in handen

Weduwe Simons

Aanvulling door de politie:

Josephine Spits, wed. Rudolf Simon
Martinus oud 6,5 jaar
Maria oud 3,5 jaar bij de grootvader Spits kattedstraat te Wijk
Huisvrouw Spits St' Antonistraat

◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆

Triest !!

Bij het doornemen van de commissarisboeken van Maastricht vinden we ook vele processen die "ongewild" de sociale toestand in de stad destijds etaleren. Kinderarbeid was zo'n onderwerp dat ons mensen van de twintigste eeuw zo onwezenlijk en absurd voorkomt. Gezien door onze hedendaagse bril was kinderarbeid b.v een zeer kwalijke zaak. Het volgende stukje spreekt voor zich zelf.

2 Maart 1863 v/m 10,5 ure

De Heer Petrus Regout zoon doet aangifte dat gisteren avond omstreeks half elf ure door den nachtportier van het fabriek met name Jan Gorter wonende in het Hooghuis aan de poort van het fabriek een jongen is aangehouden met name Henri Leenders die in een korfje twaalf stuks onafgewerkte likeur glaasjes had.

2 Maart v/m 11,5 ure.

Hendrikus Leenders, oud 9,5 jaren, handlanger in de glasblazerij bij den Heer Regout Verklaart dat hij gisteren avond om 10¼ ure van het fabriek naar huis willende gaan en langs zijnen vader Andries Leenders ook in de fabriek werkzaam, komende deze tot hem zeide: zie daar

neem het korfje mede, daar zijn mijne boterhammen nog in.

Dat hij toen het korfje had ontvangen en daarmee naar huis wilde gaan, Waarop hem aan de poort van het fabriek door den portier, het korfje werd ontnomen en toen eerst zag dat er glaswerk in was. Henri Leenders verklaart dat hij de een kraft voor eenige tijd mede naar huis heeft genomen, zijnde zulks bij dag.

2 Maart 12 ure middag

Andries Leenders verklaart dat toen zijn zoontje om 10¼ ure naar huis ging en aan hem vroeg vader zou ik het korfje mee naar huis nemen hij toen gezegd had, "ja jongen neem het maar mede" wetende hij niet hoe die glaasjes in hetzelfde gekomen zijn. Omtrent de twee krachten bij van Engelen in beslag genomen verklaart Leenders dat hij die nimmer in zijn bezit heeft gehad.

2 Maart 12½ ure

Elisabeth Mulders oud 26 jaren weduwe van Johannes Stuivenberg, huishoudster bij Andries Leenders verklaart omtrent de twee krachten, dat zij de eene over eene 14 dagen bij gelegenheid dat zij Leenders het eten ging dragen, van het fabriek heeft mede genomen en wel des avonds ten 8 ure. De andere kraft is door den jongen van Leenders met name Henri van het fabriek te huis gebragt in de vorige week donderdag of vrijdag 21 of 22 februari waarop zij de beide krachten l.l zondag aan vrouw van Engelen heeft geleend.

◇ ◇ ◇ ◇ ◇ ◇ ◇

Hygiëne in het Algemene slachthuis Maastricht (1859)

Vanwege het feit dat mijn voorouders Theodorus Pieters en Maria Johanna Perree in de negentiende eeuw van 1820 tot 1868 een slagterswinkeltje hadden in de

Wolfstraat no 5, had onderstaande brief mijn bijzondere belangstelling.

Verslag gedaan aan den Heer Commissaris van Politie der stad Maastricht op deszelfs mondelinge aanvraag aangaande de toestand van het algemene slagthuis.

Vooreerst moet ik doen opmerken, dat er verscheidene karren, dienende tot het vervoer van het geslachte vee, niet volgens model zijn. Die van de slagters J. Willendale, J. Schiffelers en J. H. Keulen beantwoorden aan het voorgeschrevene. Zoude het echter niet beter zijn dat de zeer zware deksels der karren, door ijzeren repen met een zuiver linnen overdekt vervangen worden. Alhoewel het slachthuis sedert enige tijd genoeg zindelijk wordt gehouden, zou er niet een algemene zuivering op Zaterdag kunnen plaats hebben? Tevens geef ik in bedenking of het niet de dagelijkse zuivering in de weg zal staan. Zoude het niet mogelijk zijn, dat Woensdags en Donderdags een der agenten van politie eens ronde kwam doen in het slachthuis? Er bestaat een algemene klacht der slagters wegens het aanwezig zijn van een groot aantal ratten, welke zich al te dikwijls aan het geslagt vee vergasten. Zoude het niet mogelijk zijn dat boven ieder kanaal een ijzeren haak met drie of vier pinnen werd gehangen om de geslagte schapen en kalveren aan dezelve te doen uitbloeien? Zoude het niet wenselijk zijn dat in iedere vleugel van het slagthuis zich ene waterpomp bevond, om het reinigen te vergemakkelijken?

Maastricht den 12 Februarij 1859

Bijvoeging:

De plaatsen in de hal worden gebezigt zonder daarvoor standgeld te betalen en wel gedurende die dagen als de slagters na gedane weging 't goedvinden.

◇ ◇ ◇ ◇ ◇ ◇ ◇

B.A.Th. CLOSE

Zeven generaties Cals (vervolg)

GENERATIE VI

VI-a Jan Renier CALS, akkerman, landbouwer en timmerman, geboren te Schinnen in augustus 1816, overleden aldaar op dinsdag 6 maart 1877, zoon van Petrus Mathias CALS (V-a) en Maria Agnes ZELIS.

Hij is getrouwd te Schinnen op maandag 18 juli 1853 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Jan Mathijs Kisters, Jan Pieter Baggen, Pieter Kerkhoffs en Jan Cordeweners), op 36-jarige leeftijd met **Maria Elisabeth SCHUTGENS** (35 jaar oud), geboren te Schinnen op zaterdag 23 augustus 1817, overleden na donderdag 5 januari 1882, dochter van Jan SCHUTGENS (akkerman) en Maria Sybilla POULSSEN (akkervrouw).

Uit dit huwelijk:

1. **Jan CALS**, geboren te Sweikhuizen/Schinnen op maandag 4 september 1854 (RK), volgt onder VII-a.

2. **Maria Sybilla CALS**, geboren te Sweikhuizen/Schinnen op woensdag 17 juni 1857.

Zij is getrouwd te Schinnen op zaterdag 25 september 1880 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Renier Rutten, Thomas Christiaan Rutten, Theodoor Pijls en Gerard Joseph Bex), op 23-jarige leeftijd met Hendrik Hubert BOURS (31 jaar oud), landbouwer, geboren te St.-Maartensvoeren op maandag 24 september 1849, overleden aldaar op maandag 21 februari 1927, zoon van Hendrik Hubert BOURS (landbouwer) en Barbara THEUWISSEN (landbouwster).

3. **Jan Willem CALS**, landbouwer, geboren te Sweikhuizen/Schinnen op maandag 21 maart 1859 (RK), overleden te Heerlen op zondag 4 maart 1928.

4. **Carel Josef CALS**, geboren te Sweikhuizen/Schinnen op dinsdag 2 juni 1863, volgt onder VII-b.

- VI-b **Jan Willem CALS**, cultivateur en timmerman, geboren te Schinnen op dinsdag 17 augustus 1819, overleden aldaar op dinsdag 4 september 1888, zoon van Petrus Mathias CALS (V-a) en Maria Agnes ZELIS.
Hij is getrouwd te Schinnen op zaterdag 18 januari 1851 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Jan Mathijs Ruijters, Jan Peter Petrij, Jan Leonard Ritzen en Frans Joseph Ritzen), op 31-jarige leeftijd met **Maria Ida RITZEN** (32 jaar oud), geboren te Schinnen op dinsdag 3 maart 1818, overleden voor zaterdag 12 november 1881, dochter van Christiaan RITZEN (akkerman) en Maria Sophia RAMAKER (akkervrouw).
Uit dit huwelijk:
1. **Pieter Mathijs CALS**, geboren te Sweikhuizen/Schinnen op zaterdag 1 november 1851 (RK), volgt onder VII-c.
 2. **Christiaan CALS**, geboren te Puth/Schinnen op zondag 15 oktober 1854, volgt onder VII-d.
 3. **Pieter CALS**, geboren te Sweikhuizen/Schinnen op vrijdag 27 augustus 1858, overleden aldaar op donderdag 10 februari 1859.
- VI-c **Lambert Pieter CALS**, landbouwer, geboren te Wolfhagen/Schinnen op dinsdag 15 april 1845, overleden te Schinnen op woensdag 3 juli 1872, zoon van Petrus Josephus CALS (V-b) en Maria Catharina BOUTS.
Hij is getrouwd te Schinnen op maandag 30 mei 1870 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Jan Dominicus Klinkenbergh, Jan Willem Pijls, Gerard Joseph Bex en Nicolaas Joseph Pijls), op 25-jarige leeftijd met **Maria Josephina PIJLS** (33 jaar oud), huishoudster, geboren te Schinnen op zaterdag 11 juni 1836, overleden na woensdag 3 juli 1872, dochter van Jan Arnold Joseph PIJLS en Maria Catharina GOOSSENS (huishoudster).
Uit dit huwelijk:
1. **Maria Catharina CALS**, geboren te Sweikhuizen/Schinnen op zondag 26 maart 1871 (RK), overleden te Hoensbroek op maandag 1 april 1935.
Zij is getrouwd te Schinnen op maandag 10 oktober 1904 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Frans Janssen, Antoon Maassen, Leonard Cremers en Gerard Joseph Bex), op 33-jarige leeftijd met Marie Alphonse Mathieu VAN DER VELDEN (32 jaar oud), winkelier en wethouder Heerlen, geboren te Roermond op donderdag 16 november 1871 (RK), overleden te Heerlerheide op maandag 6 januari 1913, zoon van Theodorus Hubertus VAN DER VELDEN (winkelier) en Maria Josepha LEERS (winkelierster).
- VI-d **Willem Joseph CALS**, landbouwer, geboren te Wolfhagen/Schinnen op maandag 14 augustus 1848 (RK), overleden te Schinnen op zondag 2 februari 1913, zoon van Petrus Josephus CALS (V-b) en Maria Catharina BOUTS.
Hij is getrouwd te Schinnen op zaterdag 30 mei 1885 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Theodoor Pijls, Hendrik Mathijs Houben, Pieter Alofs en Gerard Joseph Bex), op 36-jarige leeftijd met **Maria Agatha Josephina COUMANS** (21 jaar oud), geboren te Schinnen op zondag 7 juni 1863 (RK), overleden aldaar op dinsdag 18 september 1906, dochter van Jan Herman Hubert COUMANS (landbouwer) en Cornelia Hubertina RITZEN (landbouwer).
Uit dit huwelijk:
1. **Maria Catharina CALS**, geboren te Wolfhagen/Schinnen op dinsdag 10 augustus 1886 (RK), overleden te Sittard op vrijdag 6 maart 1964, begraven te Neerbeek.
 2. **Eduard CALS**, geboren te Wolfhagen/Schinnen op woensdag 1 januari 1890 (RK), volgt onder VII-e.
 3. **Maria CALS**, geboren te Wolfhagen/Schinnen op vrijdag 19 mei 1893 (RK), overleden te Neerbeek op vrijdag 1 maart 1940.
 4. **Victor CALS**, geboren te Wolfhagen/Schinnen op vrijdag 1 november 1895 (RK), overleden te Neerbeek op zondag 30 juni 1963.
Hij is getrouwd te Beek (L) op donderdag 26 april 1945, op 49-jarige leeftijd met Josephine Marie Thérèse Trinetta Hubertine LEMMENS (38 jaar oud), geboren te Beek (L) op donderdag 31 mei 1906 (RK), overleden te Sittard op woensdag 4 juni 1980, begraven te Neerbeek, dochter van Guillaume Joseph Hubert LEMMENS en Catharina Hubertina Maria JOSEPHINA HOPPERS.
- VI-e **Pieter Mathias CALS**, dienstknecht en landbouwer, geboren te Geleen op dinsdag 10 september 1811, overleden te Welten/Heerlen op zaterdag 20 februari 1892, zoon van Joannes Nicolaus CALS (V-c) en Maria Sybilla ERKENS.
Hij is getrouwd te Heerlen op dinsdag 27 november 1838 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Antoon Bour, Jan Pieter Coumans, Clemens Augustin Haaken en Hendrik Bour), op 27-jarige leeftijd met **Anna Maria WACHELDER** (25 jaar oud), geboren te Heerlen op maandag 29 maart 1813, overleden op donderdag 8 oktober 1874, dochter van Pieter Kaspar WACHELDER en Maria Geertruida SCHILLINGS (werkvrouw).
Uit dit huwelijk:
1. **Jan Nicolaas CALS**, geboren te Heerlen op maandag 4 februari 1839, overleden te Welten/Heerlen op maandag 13 januari 1840.
 2. **Maria Sibilla CALS**, Isabella, dienstmeid en landbouwster, geboren te Heerlen op vrijdag 25 september 1840, overleden te Simpelveld op donderdag 14 september 1911.
Zij is getrouwd te Simpelveld op donderdag 16 november 1865 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Frans Willem Herberichs, Willem Hendrik Ploumen, Hendrik Joseph Houben en Pieter Joseph Ploumen), op 25-jarige leeftijd met Leonard Joseph HASSELIER (40 jaar oud), landbouwer, geboren te Simpelveld op donderdag 6 januari 1825, overleden voor donderdag 14 september 1911, zoon van Johannes Joseph HASSELIER en Maria Anna PLOUMEN (landbouwster).
 3. **Pieter Jozef CALS**, geboren te Heerlen op maandag 13 januari 1845 (RK), volgt onder VII-f.

VI-f **Pieter Joseph CALS**, dagloner en werkbode, geboren te Daniken/Schinnen op donderdag 13 mei 1824, overleden te Lutterade op woensdag 26 februari 1896, zoon van Joannes Nicolaus CALS (V-c) en Maria Sybilla ERKENS.

Hij is getrouwd te Beek (L) op vrijdag 13 oktober 1848 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Anton Joseph Roebroek, Antoon Sproncken, Jan Willem Cuijpers en Pieter Hubert Roebroek), op 24-jarige leeftijd met **Anna Catharina TUMMERS** (33 jaar oud), dagloonster en werkbode, geboren te Spaubeek op woensdag 16 augustus 1815, gedoopt aldaar op woensdag 16 augustus 1815 (RK) (doop-getuigen waren Joannes Petrus Cuypers en Anna Catharina Gubbels), overleden te Geleen op maandag 24 mei 1875, dochter van Steven TUMMERS (akkerman) en Joanna CUIJPERS.

Uit dit huwelijk:

1. **Johanna Sibylla CALS**, geboren te Lutterade op maandag 5 maart 1849.
Zij is getrouwd te Munstergeleen op woensdag 16 september 1874 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Nicolaas Heuts, Jan Peter Hamers, Jan Willem Keulers en Jan Nijsten), op 25-jarige leeftijd met Peter Joseph DORMANS (42 jaar oud), timmerman en herbergier, geboren te Munstergeleen op donderdag 22 december 1831, overleden te Windraak op donderdag 19 april 1906, zoon van Jan Gerard DORMANS (timmerman en radenmaker) en Maria Gertrud BOUTS.
2. **Pieter Mathijs CALS**, geboren te Lutterade op donderdag 29 januari 1852, volgt onder VII-g.
3. **Joanna Maria CALS**, geboren te Lutterade op vrijdag 2 februari 1855, overleden te Geleen op dinsdag 7 oktober 1930.
Zij is getrouwd te Geleen op vrijdag 3 oktober 1879 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Jan Servaas Bemelmans, Pieter Heuts, Lucas Janssen en Jan Antoon Bergmans), op 24-jarige leeftijd met Frederik Antoon HAEMERS (30 jaar oud), kantonnier, geboren te Neerbeek op woensdag 22 augustus 1849, overleden aldaar op vrijdag 25 maart 1938, zoon van Joannes HAEMERS (landbouwer) en Maria Cornelia PUTTENEERS (landbouwster).
4. **Maria Gertrudis CALS**, geboren te Lutterade op dinsdag 16 februari 1858, overleden te Geleen op zaterdag 13 augustus 1927.
Zij is getrouwd te Geleen op zaterdag 27 september 1884 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Jan Servaas Bemelmans, Jan Antoon Bergmans, Jan Lambert Baggen en Xaverius Janssen), op 26-jarige leeftijd met Antoon LEMMENS (28 jaar oud), slotmaker, geboren te Geleen op dinsdag 29 april 1856, zoon van Caspar LEMMENS (landbouwer) en Anna Catharina GÖBBELS (landbouwster).

VI-g **Pieter Mathijs CALS**, landbouwer, geboren te Krawinkel/Geleen op dinsdag 15 januari 1822, overleden aldaar op maandag 24 maart 1890, zoon van Joannes Mathias CALS (V-d) en Catharina WILLEMS.

Hij is getrouwd te Geleen op vrijdag 1 september

1854 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Frans Carel Joseph Russel, Jan Willem Crijns, Jan Servaas Willems en Jan Willem Christoffels), op 32-jarige leeftijd met **Johanna Sibilla WILLEMS** (29 jaar oud), geboren te Lutterade op maandag 20 juni 1825, dochter van Pieter Nicolaas WILLEMS en Maria Elisabeth MUIJRSERS (landbouwster).

Uit dit huwelijk:

1. **Catharina CALS**, geboren te Krawinkel/Geleen op dinsdag 9 oktober 1855.
2. **Pieter CALS**, geboren te Krawinkel/Geleen op woensdag 8 april 1857, overleden aldaar op zaterdag 18 april 1857.
3. **Elisabeth CALS**, geboren te Krawinkel/Geleen op zaterdag 20 maart 1858, overleden aldaar op vrijdag 12 april 1867.
4. **Maria Johanna CALS**, geboren te Krawinkel/Geleen op vrijdag 1 maart 1861.
Zij is getrouwd te Geleen op vrijdag 22 november 1895 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Jan Servaas Bemelmans, Servaas Haerden, Leonard Steijns en Xaverius Janssen), op 34-jarige leeftijd met Jan Hendrik STEVENS (35 jaar oud), landbouwer, geboren te Geleen op donderdag 15 november 1860, zoon van Jan Gerard STEVENS (landbouwer) en Maria Catharina BEAUMONT.
5. **Willem CALS**, geboren te Krawinkel/Geleen op woensdag 11 november 1863, volgt onder VII-h.
6. **Mathijs CALS**, geboren te Krawinkel/Geleen op zaterdag 24 maart 1866, overleden aldaar op zondag 29 april 1866.
7. **Jan Mathijs CALS**, geboren te Krawinkel/Geleen op donderdag 18 april 1867, overleden aldaar op woensdag 24 april 1872.

VI-h **Joannes Wilhelmus CALS**, landbouwer, geboren te Hegge/Schinnen op dinsdag 22 augustus 1820, overleden te Beek (L) op maandag 16 maart 1874, zoon van Joannes Peter CALS (V-e) en Catharina Elisabeth DAMOISEAUX.

Hij is getrouwd te Beek (L) op vrijdag 16 oktober 1857 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Arnold Eijssen, Joannes Arnoldus Eijssen, Jan Theodoor Crijns en Pieter Frans Penris), op 37-jarige leeftijd met **Maria Lucia EIJSSEN** (35 jaar oud), landbouwster, geboren te Beek (L) op donderdag 13 december 1821 (RK), overleden na zaterdag 6 juli 1878, dochter van Arnold EIJSSEN en Catharina HEENS (pachtster).

Uit dit huwelijk:

1. **Pieter Hubert CALS**, geboren te Beek (L) op zondag 11 juli 1858 (RK), volgt onder VII-i.
2. **Doodgeboren kind CALS**, geboren te Printhagen/Beek op vrijdag 8 juni 1860.
3. **August CALS**, geboren rond 1864, overleden te Beek (L) op dinsdag 7 november 1865.

VI-i **Peter Bartholomeus CALS**, landbouwer, winkelier en koopman, geboren te Hegge/Spaubeek op donderdag 12 mei 1831 (RK), overleden te Sittard op donderdag 24 december 1903, zoon van Joannes Peter CALS (V-e) en Catharina Elisabeth DAMOISEAUX.

Hij is getrouwd te Sittard op vrijdag 31 mei 1861 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Martin Jansen, Willem Leurs, Winand Olislagers en Joseph Hilgers), op 30-jarige leeftijd met **Maria Anna CLEMENS** (21 jaar oud), winkelierster in band, garen en hoeden en modewerkster, geboren te Sittard op maandag 10 februari 1840 (RK), overleden aldaar op maandag 25 mei 1908, dochter van Peter Mathis CLEMENS (landbouwer en bakker) en Maria Agnes CUSTERS.

Uit dit huwelijk:

1. **Petrus Hubertus CALS**, geboren te Sittard op zondag 6 april 1862 (RK), volgt onder VII-j.
2. **Peter Mathis CALS**, geboren te Sittard op donderdag 21 mei 1863 (RK), overleden aldaar op maandag 9 januari 1865.
3. **Maria Gertruda CALS**, geboren te Sittard op dinsdag 20 september 1864 (RK), overleden aldaar op zondag 11 augustus 1935.
Zij is getrouwd te Sittard op dinsdag 27 augustus 1895, op 30-jarige leeftijd met Willem Hubert COBBEN (31 jaar oud), geboren te Kelmond-Beek op vrijdag 29 januari 1864 (RK), overleden te Sittard op zaterdag 1 april 1933, zoon van Nicolaas COBBEN (landbouwer) en Maria Lucia PETITJEAN.
4. **Nicolaas Joseph CALS**, geboren te Sittard op zaterdag 24 maart 1866 (RK), overleden aldaar op donderdag 30 juli 1874.
5. **Maria Hubertina Elisabeth CALS**, modiste, geboren te Sittard op donderdag 1 augustus 1867 (RK), overleden aldaar op donderdag 4 december 1930.
6. **Renier Hubert Gustaf CALS**, geboren te Sittard op dinsdag 5 januari 1869 (RK), overleden aldaar op woensdag 24 maart 1869.
7. **Martin Hubert Joseph CALS**, geboren te Sittard op dinsdag 21 juni 1870 (RK), overleden aldaar op maandag 11 mei 1874.
8. **Peter Mathis CALS**, geboren te Sittard op zondag 13 augustus 1871 (RK), overleden aldaar op maandag 4 december 1871.
9. **Maria Elisabeth Hubertina CALS**, geboren te Sittard op woensdag 11 september 1872 (RK), overleden aldaar op woensdag 26 maart 1873.
10. **Maria Catharina Margaretha CALS**, geboren te Sittard op maandag 2 februari 1874 (RK), overleden aldaar op donderdag 21 oktober 1875.
11. **Maria Hubertina Martha CALS**, geboren te Sittard op zaterdag 7 augustus 1875 (RK), overleden aldaar op donderdag 4 november 1875.
12. **Martin Hubert Emil CALS**, geboren te Sittard op zondag 17 september 1876 (RK), volgt onder VII-k.
13. **Maria Hubertina Josephina CALS**, winkelierster, geboren te Sittard op woensdag 3 oktober 1877, gedoopt aldaar (RK), overleden aldaar op maandag 25 november 1968, begraven aldaar.
Zij is getrouwd te Sittard op woensdag 9 september 1903 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Joseph Swakhoven, Frans Close, Joseph Close en Joseph Cals), op 25-jarige leeftijd met Marie Frederik Lodewijk CLOSE, roepnaam Louis (32 jaar oud), koopman, banketbakker,

patissier, koffiebrander, handelsreiziger en winkelier, geboren te Sittard op vrijdag 23 september 1870, gedoopt aldaar (RK), overleden aldaar op donderdag 15 juni 1911, begraven aldaar, zoon van Leonard Joseph Alphonse CLOSE (cultivateur, landbouwer, werkman, handwerker, chocolaadfabrikant en reiziger) en Lambertina Cornelia BEUSMANS.

14. **Maria Gertrudis CALS**, geboren te Sittard op zondag 6 oktober 1878 (RK), overleden aldaar op dinsdag 25 juni 1946.
15. **Hubert Joseph Marie CALS**, geboren te Sittard op zondag 28 december 1879 (RK), volgt onder VII-l.
16. **Johannes Hubertus Dominicus CALS**, boekhouder, geboren te Sittard op dinsdag 26 juli 1881 (RK), overleden aldaar op woensdag 6 maart 1957.

VI-j **Servaas CALS**, landbouwer, geboren te Spaubeek op vrijdag 3 oktober 1834, overleden te Sittard op donderdag 10 december 1874, zoon van Joannes Peter CALS (V-e) en Catharina Elisabeth DAMOISEAUX.

Hij is getrouwd te Schinnen op maandag 19 april 1858 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Godfried Meijers, Jan Pieter Janssen, Jan Leonard Ritzen en Dominicus Klinkenbergh), op 23-jarige leeftijd met **Maria Helena CORDEWENERS** (20 jaar oud), huishoudster, geboren te Schinnen op zondag 8 april 1838, overleden te Luik (B) op vrijdag 19 oktober 1894, dochter van Jan CORDEWENERS (landbouwer) en Maria Gertruid STASSEN. (Zij was later gehuwd met Willem BOOMSTIJGERS, camionneur.)

Uit dit huwelijk:

1. **Pieter Hubert CALS**, geboren te Sweikhuizen/Schinnen op woensdag 2 februari 1859, volgt onder VII-m.
2. **Jan Hubert CALS**, geboren te Sweikhuizen/Schinnen op zondag 9 december 1860, overleden te Schinnen op zaterdag 11 februari 1865.
3. **Maria Catharina CALS**, geboren te Sweikhuizen/Schinnen op vrijdag 31 oktober 1862.
4. **Anna Maria CALS**, geboren te Sweikhuizen/Schinnen op zaterdag 3 september 1864.
5. **Nicolaas Josef CALS**, geboren te Sweikhuizen/Schinnen op maandag 28 mei 1866 (RK), volgt onder VII-n.
6. **Hubertina CALS**, landbouwster, geboren te Sweikhuizen/Schinnen op zondag 29 december 1867, overleden te Puth/Schinnen op zaterdag 30 oktober 1937.
Zij is getrouwd te Schinnen op zaterdag 4 februari 1893 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Renier Rutton, Jan Hubert Janssen, Frans Janssen en Gerard Joseph Bex), op 25-jarige leeftijd met Jacob HAUTVAST (36 jaar oud), landbouwer, geboren te Schinnen op zaterdag 23 augustus 1856, overleden aldaar op zondag 18 december 1910, begraven aldaar, zoon van Jan Mathijs HAUTVAST en Anna Elisabeth DAMOISEAUX.
7. **Catharina CALS**, geboren te Sweikhuizen/

- Schinnen op maandag 20 september 1869.
8. **Hendrik Jan CALS**, mouleur, geboren te Sweikhuizen/Schinnen op zaterdag 25 maart 1871.
 9. **Maria Johanna CALS**, geboren te Sweikhuizen/Schinnen op dinsdag 14 januari 1873.
 10. **Jan CALS**, geboren te Sweikhuizen/Schinnen op zaterdag 14 november 1874, overleden op zondag 11 april 1875.

VI-k **Jan Willem CALS**, schrijnwerker, geboren te Hegge/Schinnen op donderdag 24 februari 1842, overleden te Meerssen op maandag 5 april 1920, zoon van Joannes Wilhelmus CALS (V-f) en Maria Gertruid RUIJTERS.

Hij is getrouwd te Meerssen op zaterdag 10 oktober 1868 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Jozef Mesters, Hubert Duijkers, Jan Cortenaar en Pieter Hermans), op 26-jarige leeftijd met **Anna Hubertina SIJBEN** (Sieben) (30 jaar oud), dienstmeid, geboren te Schinnen op woensdag 28 februari 1838, overleden te Meerssen op donderdag 2 december 1915, dochter van Petrus Franciscus SIJBEN (schoenmaker) en Maria Agnes ERKENS. Uit dit huwelijk:

1. **Doodgeboren kind CALS**, geboren te Meerssen op maandag 3 januari 1870.
2. **Wilhelmus Hubertus CALS**, geboren te Meerssen op zondag 5 februari 1871 (RK), volgt onder VII-o.
3. **Jacobus CALS**, geboren te Meerssen op woensdag 22 januari 1873 (RK), volgt onder VII-p.
4. **Maria Hubertina CALS**, geboren te Meerssen op vrijdag 31 maart 1876, overleden op zondag 22 februari 1920.
Zij was gehuwd met Johannes Hubertus DE FRAIPONT, geboren te Meerssen op zaterdag 21 augustus 1875 (RK), overleden aldaar op donderdag 14 januari 1960.
(Hij was later gehuwd met Elisabeth Maria CORTENRAAD.)
5. **Jan Renier CALS**, geboren te Meerssen op donderdag 9 oktober 1879 (RK), overleden aldaar op woensdag 17 januari 1945.
Hij was gehuwd met Sophia Maria Eveline NIJPELS, geboren te Maastricht op zaterdag 3 april 1875 (RK), overleden te Meerssen op vrijdag 11 augustus 1961.
6. **Josephus Maria CALS**, geboren te Meerssen op dinsdag 13 december 1881 (RK), volgt onder VII-q.
7. **Doodgeboren kind CALS**, geboren te Meerssen op zaterdag 11 oktober 1884.

VI-l **Jan Willem CALS**, cultivateur, landbouwer en pachter, geboren te Schinnen op zondag 11 januari 1807, overleden te Spekholzerheide/Kerkrade op vrijdag 8 juni 1888, zoon van Bartholomeus CALS (V-h) en Maria Agnes PEUSENS.
Hij is getrouwd te Spaubeek op donderdag 9 november 1837 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Jan Jacob Leenaerts, Godfried Schutgens, Willem Moonen en Jan Jacob Schutgens), op 30-jarige leef-

tijd (1) met **Johanna Catharina Hubertina HANSSSEN** (29 jaar oud), landbouwster, geboren te Stammen/Schinnen op vrijdag 11 maart 1808, overleden te Schinnen op woensdag 30 januari 1856, dochter van Jan Pieter HANSSSEN en Catharina Elisabeth VAN DE BERG.

Uit dit huwelijk:

1. **Bartholomeus CALS**, geboren te Spaubeek op zaterdag 22 september 1838.
2. **Pieter Joseph CALS**, landbouwer, geboren te Spaubeek op zaterdag 7 december 1839, overleden te Vaals op vrijdag 13 januari 1911.
3. **Anna Elisabeth CALS**, huishoudster, geboren te Schinnen op woensdag 16 maart 1842, overleden aldaar op zaterdag 24 mei 1879.
Zij is getrouwd te Schinnen op maandag 17 februari 1873 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Jan Jacob Ruyters, Jan Arnold Boers, Jan Willem Pijls en Nicolaas Joseph Pijls), op 30-jarige leeftijd met Nicolaas LAUMEN (37 jaar oud), landbouwer, geboren te Schinnen op woensdag 19 augustus 1835, zoon van Jan Willem LAUMEN (landbouwer) en Anna Mechtild REERTRAEDE (landbouwster).
4. **Maria Hubertina CALS**, dienstmeid, geboren te Spaubeek op dinsdag 31 december 1844 (RK), overleden te Heisterbrug/Schinnen op zondag 11 mei 1930.
Zij is getrouwd te Amby op vrijdag 2 april 1875 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Jacobus Hubertus Nijsten, Joannes Hubertus Meijer, Christiaan op den Camp en Dominique Mulders), op 30-jarige leeftijd met Jan Hubert BEMELMANS (30 jaar oud), dienstknecht, geboren te Schimmert op maandag 17 februari 1845 (RK), overleden te Schinnen op donderdag 17 mei 1928, zoon van Jan Mathijs BEMELMANS (landbouwer) en Maria Gertrudis VONCKEN (landbouwster).
5. **Hubert Joseph CALS**, geboren te Spaubeek op vrijdag 13 augustus 1847, overleden te Heisterbrug/Schinnen op maandag 9 maart 1925.
6. **Joannes Wilhelmus CALS**, geboren te Spaubeek op dinsdag 3 april 1849, volgt onder VII-r.
7. **Maria Agnes CALS**, geboren te Spaubeek op maandag 24 mei 1852, overleden te Kerkrade op woensdag 30 maart 1910.
Zij is getrouwd te Kerkrade op vrijdag 14 februari 1890 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Mathijs Joseph Buck, Mathijs Joseph Frösch, Pieter Joseph Luchtman en Mathijs Joseph Görtzen), op 37-jarige leeftijd (1) met Gerard Joseph HOUBEN (55 jaar oud), landbouwer, geboren te Kerkrade op vrijdag 17 oktober 1834, overleden aldaar op donderdag 19 januari 1893, zoon van Jan Willem HOUBEN en Maria Josepha QUAEVLIËG.
Zij is getrouwd te Kerkrade op vrijdag 12 juni 1896 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Hubert Dormans, Mathijs Joseph Buck, Winand Giesen en Frans Herberichs), op 44-jarige leeftijd (2) met Frans DEUMENS (64 jaar oud), geboren te Hoensbroek op zaterdag 1 oktober

1831, overleden voor woensdag 30 maart 1910, zoon van Jan Hendrik DEUMENS en Maria Josepha HEUTZ.
(Hij was weduwnaar van Catharina Hubertina DREESSEN, overleden te Kerkrade op donderdag 18 april 1895.)

Hij is getrouwd te Hoensbroek op woensdag 22 mei 1861 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Jan Leonard Willems, Pieter Mathijs Eijmael, Lambert Meijs en Hubert Jozef Cremers), op 54-jarige leeftijd (2) met **Maria Anna KALLEN** (47 jaar oud), huishoudster, geboren te Hoensbroek op zaterdag 7 augustus 1813, dochter van Pieter Jozef KALLEN en Maria Josepha CUSTERS.

VI-m **Pieter Joseph CALS**, landbouwer en gemeente raadslid Schinnen 1869-1886, geboren te Hegge/Schinnen op zondag 20 oktober 1822, overleden te Stammen/Schinnen op donderdag 21 januari 1886, zoon van Bartholomeus CALS (V-h) en Maria Agnes PEUSENS.
Hij is getrouwd te Schinnen op zaterdag 25 november 1848 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Hendrik Doemens, Jan Willem Dullens, Frans Joseph Ritzzen en Jan Mathijs Damoiseaux), op 26-jarige leeftijd met **Cornelia Hubertina SMEETS** (26 jaar oud), geboren te Schinnen op zondag 19 mei 1822, overleden aldaar op zaterdag 14 mei 1892, dochter van Joannes SMEETS (landbouwer) en Catharina Elisabeth MERTENS (landbouwster).
Uit dit huwelijk:

1. **Maria Catharina Elisabeth Hubertina CALS**, huishoudster, geboren te Nagelbeek/Schinnen op zondag 8 april 1849 (RK), overleden te Nieuwstadt op woensdag 22 januari 1919. Zij is getrouwd te Schinnen op donderdag 30 april 1874 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Karel Joseph Pijls, Jan Pieter Ramakers, Pieter Christiaan Dormans en Jan Willem Pijls), op 25-jarige leeftijd met Joannes Henricus RIGA (27 jaar oud), landbouwer en wethouder Schinnen 1903 - 1912, geboren te Spaubeek op maandag 21 december 1846 (RK), overleden te Sweikhuizen/Schinnen op donderdag 21 maart 1912, zoon van Egidius RIGA (landbouwer) en Maria Gertrudis PETERS (landbouwster).
2. **Maria Theresia Agnes CALS**, geboren te Nagelbeek/Schinnen op dinsdag 15 oktober 1850. Zij had een buitenechtelijke relatie met Jan Hubert PETERS, landbouwer, geboren rond 1855.
3. **Maria Antonia CALS**, geboren te Nagelbeek/Schinnen op vrijdag 29 oktober 1852 (RK), overleden te Sittard op zondag 26 juni 1892. Zij is getrouwd te Schinnen op woensdag 24 januari 1877 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Louis Pijls, Leonard Snijders, Jan Jacob Ruijters en Gerard Joseph Bex), op 24-jarige leeftijd met Hendrik Joseph JONGEN (23 jaar oud), landbouwer, geboren te Oirsbeek op zaterdag 10 september 1853, zoon van Frans Lodewijk JONGEN (landbouwer) en Maria Catharina GOESSENS (landbouwster).

4. **Maria Josephina CALS**, geboren te Nagelbeek/Schinnen op vrijdag 27 oktober 1854. Zij is getrouwd te Schinnen op woensdag 25 april 1883 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Theodoor Pijls, Jan Jacob Dieteren, Antoon Maassen en Gerard Joseph Bex), op 28-jarige leeftijd met Jacques Henri SOMMER (32 jaar oud), landbouwer, geboren te Aubel op dinsdag 4 februari 1851, zoon van Jean Pierre SOMMER en Anne Barbe PUTTERS.
5. **Maria Hubert CALS**, leerling, geboren te Nagelbeek/Schinnen op donderdag 18 september 1856, overleden te Kerkrade op donderdag 15 december 1870.
6. **Hendrik Bartholomeus CALS**, geboren te Nagelbeek/Schinnen op donderdag 19 juli 1860, overleden te Brunssum op zaterdag 18 juni 1938.
7. **Hubert Arnold CALS**, geboren te Nagelbeek/Schinnen op maandag 10 februari 1862.
8. **Theodoor Lodewijk CALS**, geboren te Nagelbeek/Schinnen op donderdag 22 februari 1866, volgt onder VII-s.

VI-n **Theodorus Lodovicus CALS**, landbouwer, geboren te Hegge/Schinnen op zaterdag 4 februari 1826, overleden te Krawinkel/Geleen op dinsdag 16 april 1901, zoon van Bartholomeus CALS (V-h) en Maria Agnes PEUSENS.
Hij is getrouwd te Spaubeek op zaterdag 14 februari 1852 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Jan Jacob Schutgens, Jan Willem Schutgens, Jan Pieter Schutgens en Pieter Meex), op 26-jarige leeftijd met **Maria Mechtildis GÖBBELS** (26 jaar oud), huishoudster, geboren te Krawinkel/Geleen op zondag 11 september 1825, overleden te Geleen op maandag 8 februari 1886, dochter van Pieter Mathijs GÖBBELS (landbouwer) en Maria DEMACKER.
Uit dit huwelijk:

1. **Maria Agnes CALS**, geboren te Hegge/Schinnen op dinsdag 11 januari 1853, overleden te Spaubeek op woensdag 1 juli 1896. Zij is getrouwd te Spaubeek op maandag 20 november 1882 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Jan Jacob Schutgens, Jan Hendrik Vroemen, Jan Andries Hubert Hennen en Frans Lodewijk Jongen), op 29-jarige leeftijd met Francis Leonard Hubert PIJLS (40 jaar oud), landbouwer, geboren te Spaubeek op woensdag 9 maart 1842, overleden na woensdag 1 juli 1896, zoon van Joannes Theodorus PIJLS en Francisca Josepha Maria Antonnetta CASELLI.
2. **Jan Mathijs Frans CALS**, geboren te Hegge/Schinnen op maandag 9 oktober 1854, volgt onder VII-t.
3. **Jan Willem August CALS**, geboren te Hegge/Schinnen op dinsdag 22 juli 1856.
4. **Jan Michiel CALS**, geboren te Krawinkel/Geleen op zaterdag 11 september 1858, overleden aldaar op donderdag 22 augustus 1861.
5. **Anna Elisabeth CALS**, geboren te Krawinkel/Geleen op zaterdag 15 september 1860 (RK), overleden te Puth/Schinnen op vrijdag 5 december 1930.

Zij is getrouwd te Geleen op vrijdag 16 september 1887 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Jan Servaas Bemelmans, Jan Anton Bergmans, Jan Martijn Nijsten en Xaverius Janssen), op 27-jarige leeftijd met Peter Mathijs ALOFS (32 jaar oud), landbouwer, geboren te Puth/Schinnen op donderdag 12 april 1855 (RK), overleden aldaar op zaterdag 3 november 1945, begraven te Schinnen op woensdag 7 november 1945, zoon van Pieter ALOFS en Maria Elisabeth REINAERTZ.

6. **Maria Anna CALS**, geboren te Krawinkel/Geleen op vrijdag 10 januari 1862. Zij is getrouwd te Geleen op donderdag 6 juli 1893 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Jan Leonard a Campo, Jan Servaas Bemelmans, Jan Antoon Hubert Bergmans en Xaverius Janssen), op 31-jarige leeftijd met Jan Hendrik KEULEN (41 jaar oud), landbouwer, geboren te Geleen op donderdag 27 mei 1852, zoon van Joannes KEULEN (landbouwer) en Maria Catharina GÖBBELS.

7. **Maria Gertrudis CALS**, geboren te Krawinkel/Geleen op vrijdag 19 december 1862.
8. **Michiel Hubert CALS**, geboren te Krawinkel/Geleen op vrijdag 20 mei 1864, overleden aldaar op maandag 10 oktober 1864.
9. **Maria Hubertina Mechtild CALS**, geboren te Krawinkel/Geleen op maandag 1 mei 1865, overleden aldaar op zondag 2 juli 1865.
10. **Frans Hubert CALS**, geboren te Krawinkel/Geleen op vrijdag 6 juli 1866, overleden aldaar op vrijdag 24 augustus 1866.
11. **Theodoor Hubert CALS**, geboren te Krawinkel/Geleen op dinsdag 17 maart 1868, overleden aldaar op zaterdag 13 juni 1868.
12. **Ludovicus Remondus CALS**, roepnaam Louis, geboren te Krawinkel/Geleen op vrijdag 12 februari 1869 (RK), volgt onder VII-u.

(wordt vervolgd)

M.J.J. BERGVOET

Het voormalige kerkhof aan de Ganzenstraat te Venlo (vervolg)

De Nieuwe Joodse begraafplaats

Inleiding

Deze begraafplaats ligt aan de Ganzenstraat, aan de zuidzijde van de voormalige algemene begraafplaats. Ze werd in gebruik genomen in 1880 en gesloten in 1999. Op dit moment staan op de begraafplaats 74 graftekens en twee gedenkplaten. Bij de navolgende beschrijving van de (graf)tekens is gebruik gemaakt van het artikel van Adrie Drint, 'Stilte en lofzang. Joodse begraafplaatsen en grafstenen in Limburg', verschenen in *Publications de la Société historique et archéologique dans le Limbourg*, deel 132 (1996), blz. 93-198. Tevens is gebruik gemaakt van de opname van alle Joodse begraafplaatsen in Limburg in tekst en foto's, die eigendom is van het LGOG en bewaard wordt ten Rijksarchief in Maastricht onder het beheer van de heer dr. G. Venner. Als derde

Overzichtsfoto van de Nieuwe Joodse begraafplaats, gezien vanaf de ingangspoort.

bron geldt een opname van de grafplaatsen, ca. 1970 gemaakt door de heer K. Keizer uit Amsterdam. De omrekening van de data op de graftekens is van de hand van dr. W.J. van Bekkum van de Rijksuniversiteit Groningen.

De op de graftekens gebruikte afkortingen zijn als volgt 'op te lossen':

PN	Po Nigbar(a)	Hier is begraven
PS	Po Safoen(a)	Hier is bedekt
PSj	Po Sjamoe(a)	Hier is bewaard
PT	Po Tamoen(a)	Hier is verborgen
TMK	Tehi Menoechato/ tah Kavod	Moge zijn/haar rust eervol zijn
TNSBH	Tehi Nafsjo/ Nafsjah tSeroera Bi-tseror Ha-chajiem	Moge zijn/haar ziel gebonden zijn in de buidel van de levenden

Deze begraafplaats wordt door een pad in de lengte door- midden gedeeld. Links en rechts van dit pad zijn 15 rijen van elk vier grafplaatsen. Tegen de achterwand, in het verlengde van het middenpad, is een gedenksteen aangebracht bij gelegenheid van de eerste steenlegging van de kerkhofmuur. Rechts van de ingang is een gedenksteen geplaatst voor de joodse slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog. De beschrijving van de grafzerken begint links van het pad, vanaf de ingang naar achteren toe en rechts van achter naar voren terug.

links, 1e rij:

NJ0 Op de bovenzijde van deze grafsteen zijn in hebreeuwse tekens de letters P en N aangebracht, waartussen twee open handen. Daaronder de tekst:

Ernst Cahn /
geb. Camp 03-10-1897
07-07-5658 /
overl. Venlo 11-02-1989
06-12-5749 /
TNSBH

Ernst Cahn, geboren te Camp-Lintfort (Dld.) op 3 oktober 1897, overleden te Venlo op 11 februari 1989, handelsreiziger, metaalarbeider, magazijnbediende, zoon van Moses Cahn en Theodora David, beiden overleden voor 1932. Cahn trouwde te Venlo op 27 juni 1932 met Maria Josephine Ulrich, geboren te Krefeld (Dld.) op 30 maart 1910, overleden te Venlo op 16 juli 1994, dochter van Gottfried Ulrich, fabrieksopzichter, en Maria Emilie Bend.

Ernst Cahn vestigde zich op 20 juli 1931 in Venlo, komende van Krefeld-Uerdingen (Dld.). M.J. Ulrich vestigde zich na hun huwelijk bij hem, komende van Krefeld. Uit dit gezin zijn tussen 1934 en 1954 een aantal kinderen geboren.

Bron:
GA Venlo, Bevolkingsregister Venlo 1923-1939, gezinskaart Cahn-Ulrich; GHS Venlo, Bevolkingsregister Venlo 1940-heden, kopie-persoonskaarten Cahn en Ulrich.

links, 2e rij:

NJ1 Op het linker gedeelte van de grafplaat staat een hebreeuwse tekst die vertaald luidt:
PT / De vrouw, mevrouw Ella, dochter van de heer Josef. / TNSBH

Daaronder:
Fanny Veerman / echtg. van / Otto Goudsmit
geb. 18 Ijar 5667 /
2 mei 1907
overl. 11 Adar 5729
1 maart 1969

Fanny Veerman, geboren te Amsterdam op 2 mei 1907, overleden te Venlo op 1 maart 1969, dochter van Joseph Veerman (geboren te Amsterdam op 10 februari 1871) en Betty Keijzer (geboren te Krefeld op 20 juni 1878). Zij was van beroep winkelierster. Fanny Veerman trouwde te Amsterdam op 4 mei 1932 met Otto Goudsmit (zie NJ2).

Bronnen:
GHS Venlo, Bevolkingsregister Venlo 1940-heden, kopie-persoonskaart F. Veerman.

NJ2 Op het rechter gedeelte van de grafplaat staat een hebreeuwse tekst die vertaald luidt:
PN / De heer Simcha, zoon van de heer Rafaël ha-Levi. / TNSBH

Daaronder:
Otto Goudsmit / wedn. van / Fanny Veerman /
geb. 14 Adar I 5662 /
21 februari 1902
overl. 17 Menachem Aw 5731
8 augustus 1971

Otto Goudsmit, geboren te Venlo op 21 februari 1902, overleden te Zeist op 8 augustus 1971, koopman, winkelier; zoon van Rudolf Goudsmit (geboren te Roermond op 12 november 1861, overleden te Assen op 15 februari 1945), winkelier, en Auguste Josephina Haas (geboren te Waldniel (Dld.) op 7 februari 1860, vertrokken uit Venlo naar Amsterdam op 19 oktober 1945). Goudsmit trouwde te Amsterdam op 4 mei 1932 met Fanny Veerman (zie NJ1).

De familie Goudsmit dreef op de Vleesstraat een galanterie-zaak. Vader Rudolf had de bijnaam 'de Mildvresser', zoon Otto 'Tutje'.

Bronnen:
GA Venlo, Bevolkingsregister Venlo 1901-1916, Stad, deel G blad 163; idem, 1923-1939, Gezinskaart Goudsmit-Haas; GHS Venlo, Bevolkingsregister Venlo 1940-heden, kopie-persoonskaart O. Goudsmit en persoonskaarten R. Goudsmit en A.J. Haas; A. Kalmann, Venlo en de Joden; in: *De Venlose Synagoge 1865-1956* (Venlo 1999) 10.

NJ3 Op deze grafplaat staat in het bovenste deel een hebreeuwse tekst die vertaald luidt:
PN / De heer Tsevie, zoon van de heer Avraham. / Hij ging naar zijn eeuwigheid / 3 Tevet 732. / TNSBH

Daaronder:
Hier rust de heer / Heinz Kalmann /
geb. 17 Teweth 5673 /
27 december 1912
te Düsseldorf /
overl. 3 Teweth 5732 /
21 december 1971
te Venlo

Heinz Kalmann, geboren te Düsseldorf op 27 december 1912, overleden te Venlo op 21 december 1971, zoon van Adolf Kalmann (geboren te Leipzig op 25 februari 1889) en Lina Gerson (geboren te Leipzig op 24 april 1889).

Kalmann trouwde 1) te Marseille op 10 mei 1942 met Dolly Duifje van Moppes (geboren te Amsterdam op 23 februari 1915, huwelijk ontbonden door scheiding te Den Haag op 6 maart 1946) en 2) te Naarden op 8 mei 1947 met Annie Cohen (geboren te Amsterdam op 15 mei 1924).

Kalmann was van beroep koopman, toneelspeler, procuratiehouder, textiel-agent en fabrikant. Het echtpaar Kalmann-Cohen vestigde zich op 13 oktober 1954 in Venlo, komende uit Naarden. Heinz Kalmann vertrok op 6 november 1969 naar Maasbree. Annie Cohen vertrok naar Amsterdam op 26 april 1977.

Bronnen:
GHS Venlo, Bevolkingsregister Venlo 1940-heden, kopie-persoonskaarten H. Kalmann en A. Cohen.

links, derde rij:

NJ4 Op deze zwaar beschadigde grafplaat staat in het bovenste deel een hebreeuwse tekst die vertaald luidt:
PN / De heer Josef, zoon van de heer Menachem. / TNSBH

Daaronder:

Otto Bloemendaal / geb. 27.7.1901 Dülken (Dld.) / overl. 17. Tisjrie 5716 / 3. Oct. 1955 / Hij ruste in vrede
Otto Bloemendaal, geboren te Dülken (Dld.) op 27 juli 1901, overleden te Warnsveld op 3 oktober 1955, vertegenwoordiger, winkelier, koopman. Hij trouwde te Barmen (Dld.) op 8 januari 1934 met Ruth Fanny Philipps, geboren te Berlijn-Friedrichshain (Dld.) op 4 juni 1911, overleden te Knokke-Heist (B.) op 19 januari 1973, winkelierster, dochter van Julius Philipps en Elisabeth Schlesinger.

Dit echtpaar vestigde zich op 9 januari 1934 (Ruth) en 10 oktober 1934 (Otto) in Venlo aan de Houtstraat, als vluchtelingen komende uit Wuppertal-Barmen (Dld.), respectievelijk Viersen (Dld.). Zij vertrokken op 28 februari 1955 naar Warnsveld.

Bronnen:

GA Venlo, Bevolkingsregister Venlo 1923-1939, Gezinskaart Bloemendal-Philipps; idem, Archief Nederlands-Israëlitische Gemeente Venlo, Bevolkingsregister, blad 50; GHS Venlo, Bevolkingsregister Venlo 1940-heden, kopie-persoonskaart R.F. Philipps en persoonskaarten O. Bloemendaal en R.F. Philipps; *Telefoongids voor Arcen, Baarlo, Belfeld, Grubbenvorst, Reuver, Tegelen, Velden en Venlo* (Den Haag 1951) 88.

NJ5 Op deze grafplaat staat in het bovenste deel een hebreeuwse tekst die vertaald luidt:
PN / De heer Tsadok, zoon van de heer Me'ier. / TNSBH

Daaronder:

Hier rust / onze lieve man, / vader en grootvader / Alexander Keyzer / geboren te Venlo / 9 augustus 1874 / overleden te Venlo / 27 december 1957

Alexander Keyzer, geboren te Venlo op 9 augustus 1874, overleden aldaar op 27 december 1957, koopman in vetten en huiden, zoon van Meyer Keyzer/Keizer (geboren te Venlo op 17 januari 1849, overleden te Venlo op 6 april 1906), sigarenhandelaar/koffiebrander op de hoek van de Klaasstraat-Nieustraat, vanaf 1902 kerkmeester, en Fanny Hertzdahl (geboren te Heerlen op 8 oktober 1840 of 1841, overleden te Venlo op 21 mei 1912).

Alexander trouwde te Renkum op 7 februari 1911 met Dina Sternfeld (zie NJ6).

Het echtpaar Keyzer-Sternfeld vertrok op 8 april 1943 naar Amsterdam, werd op 1 november 1943 gedeporteerd naar Westerbork, 4 september 1944 naar Duitsland, maar keerde op 8 november 1945 in Venlo terug.

Uit het huwelijk Keyzer-Sternfeld stamt Meijer Joseph Keizer, geboren te Venlo op 15 oktober 1911, die in oktober 1964 staatssecretaris werd.

Bronnen:

GA Venlo, Bevolkingsregister Venlo, 1861-1901, Stad, deel 6 bladen 43 en 253; idem, 1901-1916, Stad, deel K, bladen 99-100; GHS Venlo, Bevolkingsregister Venlo 1940-heden, (kopie-) persoonskaarten A. Keizer; H.H.H. Uyttenbroeck, *Bijdragen tot de Geschiedenis van Venlo IV: De Straten te Venlo* (Venlo 1914) 96.

NJ6 Op deze grafplaat staat in het bovenste deel een hebreeuwse tekst die vertaald luidt:
PT / Mevrouw Dina, dochter van geleerdengenoot de heer Josef. / TNSBH

Daaronder:

Hier rust / onze lieve moeder, groot- / en overgrootmoeder / Dina Keyzer - / Sternfeld / geboren te Brummen / 5 augustus 1884 / overleden te 's Gravenhage / 11 juni 1973

Dina Sternfeld, geboren te Brummen op 5 augustus 1884, overleden te Den Haag op 11 juni 1973, dochter van Joseph Sternfeld (geboren te Brummen op 18 november 1847) en Bartha Heymans (geboren te Amsterdam op 24 december 1853). Zij trouwde te Renkum op 7 februari 1911 met Alexander Keyzer (zie NJ5) en vertrok op 6 december 1963 naar Den Haag.

Bronnen:

GA Venlo, Bevolkingsregister Venlo, 1901-1916, Stad, deel K bladen 99-100; GHS Venlo,

Grafplaat van Dina Keyzer-Sternfeld (graf NJ6).

Bevolkingsregister Venlo 1940-heden, kopie-persoonskaart D. Sternfeld.

- NJ7 Op deze grafplaat staat een gemengd hebreuws-nederlandse tekst die vertaald luidt:
PT / Bertha Oster - Kann /
geb. 27 Elloel 648
3 september 1888
overl. 13 Tammoez 729 /
29 juni 1969
TNSBH

Bertha Sara Kann, geboren te Hohenlimburg op 3 september 1888, overleden te Venlo op 29 juni 1969, dochter van Simon Kann (geboren te Wolfhagen op 13 juni 1863) en Fanny Meyberg (geboren te Hohenlimburg op 10 april 1864).

Zij trouwde te Hohenlimburg op 2 augustus 1909 met Josef Oster, geboren te Bad-Godesberg op 23 december 1883, overleden te Dortmund op 7 november 1936. Betha vestigde zich op 2 juni 1939 in Venlo, komende uit Nieheim.

Bron:
GHS Venlo, Bevolkingsregister Venlo 1940-heden, kopie-persoonskaart B.S. Kann.

links, 4e rij:

- NJ8 Op deze beschadigde grafplaat staat een gemengd hebreuws-nederlandse tekst die vertaald luidt:
PN / Hier rust / onze lieve man en vader /
H.G.Bonn / geb. 30-7-1921 Gest. 15-4-1948 /
TNSBH

Hans Günther Bonn, geboren te Kaldenkirchen op 30 juli 1921, overleden te Venlo op 15 april 1948, instrumentmaker, machine-bankwerker, fabrikant van metaalwaren (fa. Ymeh in Venlo), zoon van Alex(ander) Bonn (overleden te Kaldenkirchen vóór november 1938) en Emmy Leijens (geboren te Schwanenberg op 11 augustus 1888, omgebracht in Sobibor op 28 mei 1943).

Hij trouwde te Venlo op 7 november 1946 met (Eva) Hilde Wurm, geboren te Reichenberg (Liberec in Tsjechoslowakije) op 12 augustus 1921, dochter van Albrecht Haller en Sonja Sidonie Löwenthal (zij werd op 7 oktober 1930 geadopteerd door Louis Wurm, koopman, en Gertrud Heinemann, beiden te Recklinghausen).

H.G. Bonn vestigde zich op 20 maart 1936 in Venlo, komende uit Kaldenkirchen. Hij werd op 9 december 1942 via Westerbork naar Auschwitz gedeporteerd, samen met zijn nicht Etty Keizer. Daar werd hij als dwangarbeider bij de fa. I.G. Farben tewerkgesteld (Buna-Werke, Lager III, Monowitz). Ternauwernood overleefde hij in 1945 de 'dodenmars' uit het kamp en woog bij zijn terugkeer in Venlo op 23 augustus 1945 nog slechts 37 kilo. Als gevolg van slagen op de rug had Hans Günther Bonn een rugletsel opgelopen. Daaraan werd hij in het ziekenhuis in Venlo geopereerd. Hoewel die operatie slaagde, kreeg hij

Portret van H.G. Bonn (F. Kauwertz, *Die drei Eisheiligen*, p. 228) (graf NJ8).

plotseling zeer hoge koorts, waaraan hij na enkele dagen overleed. Bij de obductie bleek, dat kamparts Joseph Mengele hem in Auschwitz tuberkelbacillen had geïnjecteerd, die zich ingekapseld hadden, maar bij de operatie waren vrijgekomen en zijn dood hadden veroorzaakt.

Eva Hilde Wurm vertrok met haar zoon René Bonn op 29 september 1949 naar Palestina. Zij is hertrouwd met Michael Noach en woont nu in Beer Sheva (Israël).

Bronnen:
GA Venlo, Bevolkingsregister Venlo 1923-1939, Gezinskaart Bonn-Leijens; idem, Archief Nederlands-Israëlitische Gemeente Venlo, Bevolkingsregister, blad 41; GHS Venlo, Bevolkingsregister Venlo 1940-heden, (kopie-) persoonskaarten H.G. Bonn en H. Wurm; F. Kauwertz, *Die drei Eisheiligen. Geschichten und Dokumente wider das Vergessen* (Aachen 1999) 226-228 en 447.

- NJ9 Op deze grafplaat staat in het bovenste deel een hebreeuwse tekst die vertaald luidt:
PN / De heer Ferdinand, / zoon van de heer Jehoeda. / Hij overleed 23 Adar I / 708. / TNSBH

Daaronder:
Ferdinand Krako / geb. 23-5-'76 M.-Gladbach / overl. 4-3-'48 Venlo

Ferdinand (Israel) Krako, geboren te

Mönchengladbach op 23 mei 1876, overleden te Venlo op 4 maart 1948, firmant in een meubelhandel, zoon van Levi Krako en Susanna Steinhardt.

Krako vestigde zich op 28 januari 1936 in Venlo, komende van Mönchengladbach en vertrok op 7 oktober 1937 naar Reuver. Hij trouwde te Venlo op 13 juli 1945 met Catharina Hubertina Girkes, geboren te Brügggen op 16 januari 1886, dochter van Josef Girkes en Ida Ploenes. Zij vertrok op 8 maart 1954 naar Waldniel.

Bronnen:

GA Venlo, Bevolkingsregister Venlo 1923-1939, Gezinskaart Krako; idem, Archief Nederlands-Israëlitische Gemeente Venlo, Bevolkingsregister, blad 59; GHS Venlo, Bevolkingsregister Venlo 1940-heden, persoonskaarten F. Krako en C.H. Girkes.

NJ10 Op deze grafplaat staat in het bovenste deel een hebreeuwse tekst die vertaald luidt:
PN / Eliesja, zoon van Benjamin. / Hij overleed op dinsdag 24 Kislew / 707.

Daaronder:

Julius Allmayer / geb. 7.2.1876 / overl. 17.12.1946 / TNSBH

Julius Israel Allmayer, geboren te Mannheim op 7 februari 1876, overleden te Venlo op 17 december 1946, koopman in ijzerwaren, zoon van Benjamin Allmayer (geboren te Trier op 13 maart 1838) en Helena Mayer (geboren te Speier op 30 september 1844).

Hij trouwde 1) te Gelsenkirchen op 18 mei 1919 met Erna Cohen, geboren te Gelsenkirchen op 1 juli 1890, overleden te Düsseldorf op 25 november 1926 en 2) te Gelsenkirchen op 3 juli 1928 met Margaretha Sara Cohen, geboren te Gelsenkirchen op 8 juli 1888, dochter van Arnold Cohen (geboren te Anholt op 30 januari 1851) en Sabine Gottschalk (geboren te Königfeld op 15 januari 1856).

Het echtpaar Allmayer-Cohen vestigde zich op 28 maart 1940 in Venlo, komende uit Rotterdam. Margaretha Sara Cohen vertrok op 24 maart 1947 naar Glastonbury (G.B.).

Bronnen:

GHS Venlo, Bevolkingsregister Venlo 1940-heden, kopie-persoonskaarten J.I. Allmayer en M.S. Cohen.

NJ10a Op deze grafplaat staan in het bovenste deel hebreeuwse letters die vertaald luiden: PT.

Daaronder staat de tekst:
Helene Lambertz-Willner /
geb. te Vorst 30 Niesan 5653 /
16 April 1893
overl. te Venlo 25 Ijar 5747 /
24 Mei 1987

TNSBH

Helene Willner, geboren te Vorst (Dld.) op 16 april 1893, overleden te Venlo op 24 mei 1987, dochter van Benjamin Willner en Adelheid Klein. Zij trouwde te Viersen (Dld.) op 19 september 1919 met Fritz Lambertz (zie voor hem: NJ13).

Bronnen:

GA Venlo, Bevolkingsregister Venlo 1923-1939, gezinskaart Lambertz-Willner; idem, Archief Nederlands-Israëlitische Gemeente Venlo, Bevolkingsregister, blad 53; GHS Venlo, Bevolkingsregister Venlo 1940-heden, (kopie-) persoonskaarten H. Willner en persoonskaart F. Lambertz; overlijdensadvertentie in *Dagblad voor Noord-Limburg* d.d. 29-05-1987.

links, 5e rij:

NJ11 Op deze naar voren gevallen grafplaat staat in het bovenste deel een hebreeuwse tekst die vertaald luidt:

PN / De heer Menachem, zoon van de heer Sjim'on. / Hij werd gedood door de hand van de wrede vijand en hij overleed / op de eerste dag Rosj Hasjana (= Nieuwjaar) 705. / TNSBH

Daaronder:

Hier rust / onze lieve vader en grootvader / Emanuel Maisonpierre / geb. te Sittard 3 Maart 1858 / vermoord door 's vijands hand / 18 Sept. 1944

Emanuel Maisonpierre, geboren te Sittard op 3 maart 1858, vermoord te Venlo op 14 september 1944, edelsmid te Amsterdam.

Het bejaarde Amsterdamse echtpaar Maisonpierre-Compris zat op de boerderij van de familie Timmermans in Sevenum ondergedoken. Door onvoorzichtigheid van een paar andere onderduikers kwam de Sicherheitspolizei in Maastricht op het spoor van dit echtpaar. Volgens Cammaert, zich basierend op de procesdossiers Berendsen, gebeurde er hierna het volgende. In opdracht van de Sipo in Maastricht stuurde Johan Berendsen, opperwachtmeester en plaatselijk commandant van de Arbeits Kontroll Dienst in Venlo, op 2 september 1944 zes medewerkers naar Sevenum om het echtpaar Maisonpierre op te halen en in het politiebureau in Venlo gevangen te zetten. Twaalf dagen later, op 14 september, gaf een luitenant-kolonel van de in Venlo gelegerde Ordnungspolizei Berendsen en de oostfrontstrijder A. Aarts bevel het echtpaar dood te schieten. Dit omdat er geen mogelijkheid meer bestond hen naar Westerbork te vervoeren. De twee haalden in de morgen de heer en mevrouw Maisonpierre uit de gevangenis en brachten hen per auto naar het Zwarte Water. De auto werd aan de rand van het bos geparkeerd en de twee bejaarden moesten uitstappen. Aarts en Berendsen dwongen het echtpaar voor hen uit te lopen. Vooraan in het bos werden ze van achteren neergeschoten. Aarts liep naar de twee kermende, zwaar gewonde mensen toe en schoot ze door het hoofd. Daarna beroofde hij hen van een armband en de horloges. De moordenaars sleepten de lijken verder het bos in en wierpen ze in een ondiepe greppel die ze afdekten met wat takken en gras.

Grafplaat van Emanuel Maisonpierre (graf NJ11).

Daags erna attendeerde een passant de leden van de Orde-Dienst L. Jans en W. van Boekhold op de lijken. Ze waarschuwden onmiddellijk een in de buurt rondfietsende politieman. Die gaf hen te verstaan zich er niet mee te bemoeien. Toen politiecommissaris Couperus ervan vernam, beval hij Berendsen de lijken te laten verdwijnen. Twee medewerkers van Berendsen begaven zich naar het ven en gooiden de stoffelijke overschotten van het echtpaar in het Zwarte Water, nadat ze de armen en benen met touw en ijzerdraad aan elkaar hadden gebonden. Het duurde geruime tijd voordat de lijken onder water verdwenen. De locatie werd met wat groen gemaskeerd.

Het proces-verbaal dat hoofdwachtmeester van politie J. Heurkens over dit voorval op 8 juni 1945 opmaakte geeft een afwijkende lezing van deze moord. Volgens dat stuk werd het echtpaar Maisonpierre op 14 september 1944 omstreeks 9.30 uur door Berendsen en de wachtmeester van de A.K.D. genaamd Sabé op het politiebureau te Venlo opgehaald met een luxe auto van de 'Technische Nothilfe', die richting Straelseweg reed. Berendsen was ongeveer anderhalf uur later alweer teruggeweest.

Op zondag 17 september hoorde Heurkens dat er in de bossen bij de Venkoelen de lijken van een man en een vrouw waren gevonden. Toen hij ter plekke een onderzoek instelde, vond hij de lijken niet. Daags daarna ging Heurkens terug, vergezeld van de wachtmeester van politie Van der Vorst. In een dennenbos rechts van de Grijzendijkweg, ongeveer tien meter vanaf die weg en 150 meter

van de Venkoelen vonden zij de twee lijken, die zij herkenden als die van het echtpaar Maisonpierre. De lijken lagen in een ondiepe kuil onder een laagje oud stro. Beide lijken vertoonden schotwonden aan het hoofd. De hoed van de man, die enkele meters van het lijk verwijderd lag, was eveneens doorschoten. Heurkens en Van der Vorst lieten de lijken waar zij die gevonden hadden en meldden de vondst aan de Duitse politiewachtcommandant Stehermans. Die zei van de zaak af te weten en daags daarvoor al hierover met Berendsen had gebeld. Hij zou hem nogmaals bellen om de lijken te laten opruimen.

Dinsdag 19 september vernam Heurkens dat beide lijken nog steeds in de bossen bij de Venkoelen lagen. Twee dagen daarna ging Heurkens in opdracht van burgemeester Zanders ter plekke kijken, vergezeld van opperwachtmeester van politie Winnemuller. Zij vonden echter alleen de doorschoten hoed. In het bos was wél een sleepspoor te zien dat naar de weg liep. Bij nader onderzoek zagen zij in het water van de Venkoelen de met lucht gevulde toppen van een jas net boven het water uitsteken. Bij het dreggen vonden zij het stoffelijk overschot van de heer Maisonpierre, verzwaard met een stuk smalspoorrail van ongeveer twee meter lang. Bovendien vertoonde het lijk een schotwonde aan de linkerpols en een in de hartstreek. Het grote gouden zakhorloge aan een zware gouden ketting, dat Maisonpierre in het politiebureau had gedragen, ontbrak. Bij verder dreggen vonden zij ook het stoffelijk overschot van mevrouw Maisonpierre, dat verzwaard was met een betonblok van 25 kilo. Het kleine damespolshorloge dat zij had gedragen, werd niet meer aangetroffen. Heurkens en Winnemuller legden de stoffelijke overschotten ieder in een kist, die zij naar de Israëlitische begraafplaats brachten, waar ze in opdracht van de burgemeester meteen zijn begraven.

Toen Heurkens bij de Grüne Polizei in het politiebureau van Venlo zijn beklag deed over dit optreden van Berendsen, had hij ten antwoord gekregen: "Das sind Juden, darüber spricht mann nicht." Het geldbedrag, dat de heer Maisonpierre bij aankomst op het politiebureau in Venlo aan Heurkens in bewaring had gegeven, werd door deze bij de gemeente-ontvanger gedeponerd ter beschikking van de nabestaanden. Twee koffers met lijfgoederen en de horloges werden niet meer teruggevonden.

Bronnen:

GA Venlo, Archief Gemeentepolitie Venlo, inv. nr. 257-I: Processen-verbaal d.d. 8 juni 1945, nr. 170-171; inv. nr. 300: Rapport van agent van politie A. Winnemuller aan de waarnemend-commissaris van politie te Venlo d.d. 4 december 1945 nr. 2118a; A.P.M. Cammaert, *Het verborgen front. Geschiedenis van de georganiseerde illegaliteit in de provincie Limburg tijdens de Tweede Wereldoorlog* (Leeuwarden/Mechelen 1994; Maastrandse Monografieën 55) deel I, 426-427.

(wordt vervolgd)

